

คำนำ

ตำนานที่ท่านถืออยู่ในมือเล่มนี้ ได้แปลจาก
ตำนานเดิม ซึ่งเขียนไว้ในใบลาน ซึ่งเป็นภาษาพื้น
เมือง เป็นบางตอนที่ได้รับจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่า
ผู้แก่หลายท่านที่ยังมีชีวิตอยู่ราว ๕๐-๕๐ ปี

การจัดทำหนังสือเล่มนี้ เพื่อสนองความต้องการ
การของนักทัศนจารทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ
เราคณะผู้จัดทำได้รวบรวมเรียบเรียง ทั้งฉบับ
ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพราะเมื่อท่านมาชม
อยากจะทราบความเป็นมาและรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อ
เล่าสู่ญาติมิตรหลายของท่าน คณะผู้จัดทำ ได้พยายาม
ค้นคว้า นอกจากถ้าหลวงเชียงใหม่ และประวัติ
ต่าง ๆ กระทั่งถึงพระพุทธรูปต่าง ๆ ในบริเวณนี้ที่
เป็นของโบราณ

ในโอกาสนี้คณะผู้จัดทำขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ทั้งหลายภายใน และภายนอกถ้า จงดลบันดาลให้
ท่านได้รับความสุขความเจริญ กิจการใดขอให้ได้
ผลยิ่ง ๆ ขึ้น และทุกประการเทอญ.

คณะผู้จัดทำ

ลารัญญ

หน้า

๔๘๕ ทตงดาหลวงเบี่ยงดาว ๑

ประวัติดาเล็อดาว ๔๑

หนังสือนำส่งพระพุทธรูปหินอ่อน ๔๗

คอยอ่างส่ลูง ๕๑

วิธีเข้าข่มของวิเศษและเมืองลัปลแล ๖๕

เวทดาเรียกคนไปใช้ ๖๗

ประวัติผู้ประกาศดาให้โลกรู้จัก ๗๕

พันดินแยกจากกัน ๘๓

พระเจ้าทันใจสร้าง ๓ วันเสร็จ

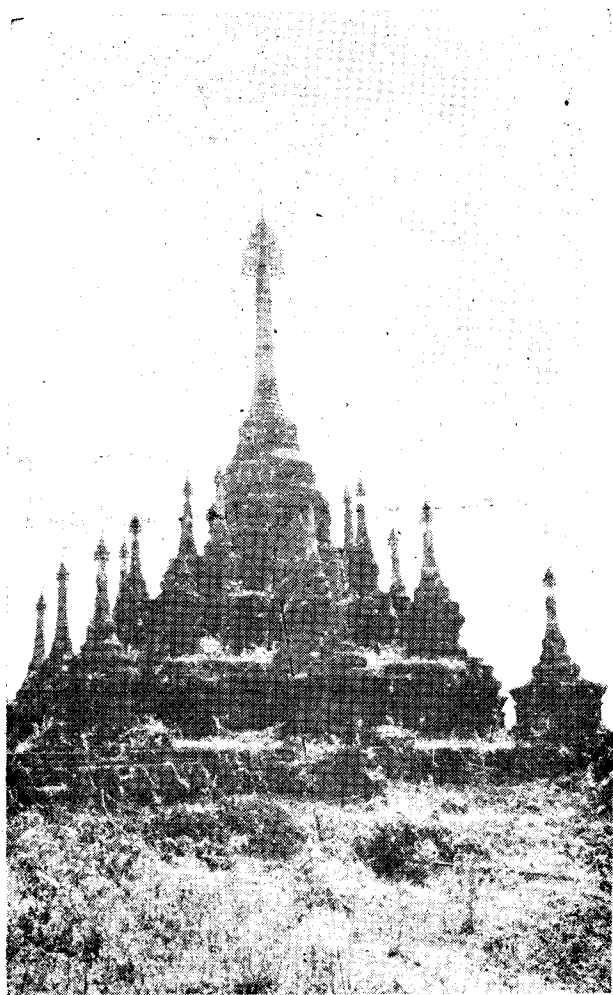
ลึงกอดสิงห์บันไดพระนอน

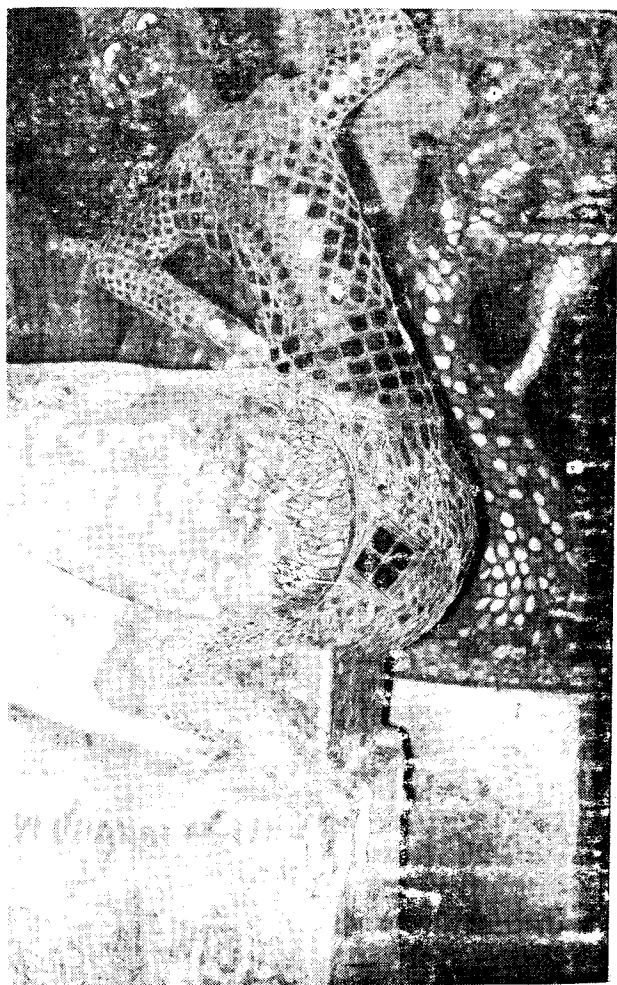
ระพังที่สร้างครั้งแรกเป็นหลักฐาน
การค้นคว้าว่าผู้พบคณะแรกชื่ออะไร

พระบูชาปล้องแฉ่งศักดิ์สิทธิ์มาก

พระธาตุตะโก้งจำลอง สร้างสมัยพระอุคันตะภาสี

พระยานาคในถ้ำปล่องแจ้ง

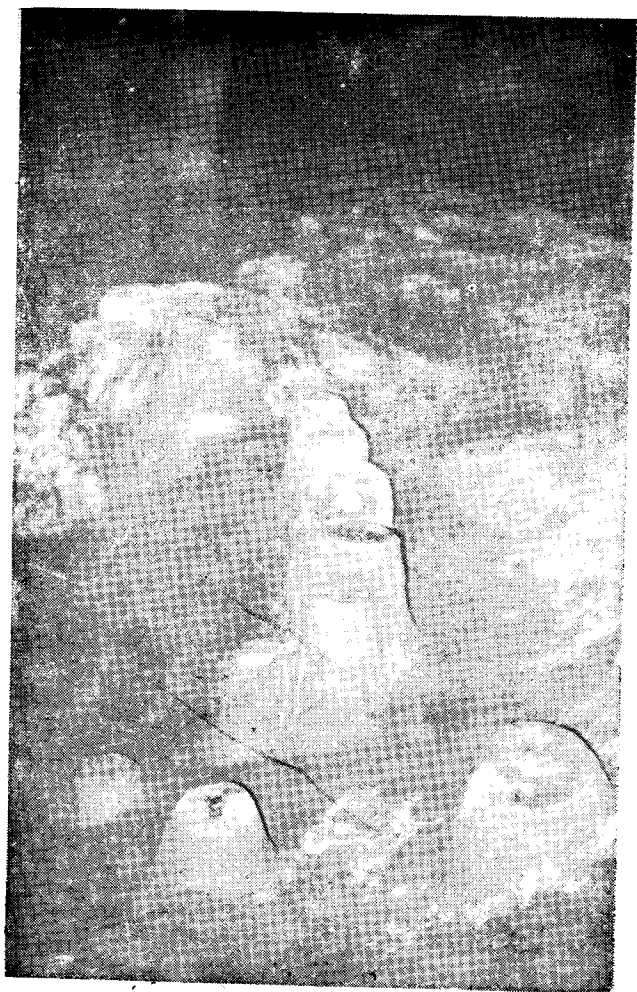
บ้านไคปล่องแจ้

๗๘๘ พระเจดีย์สององค์สร้างสมัยอู่คันธาระฤาษี

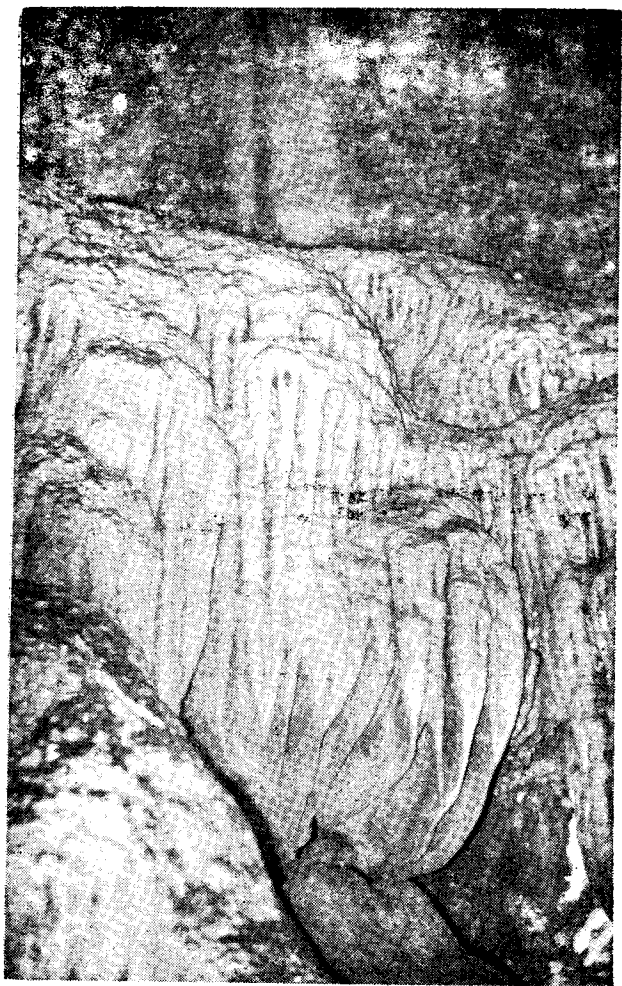
พระนอนภายในถ้ำเป็นพระสาวก^{๕๔}

ห้องประชุมเทวดาในถ้ำน้ำ

เงาสถาลในถ้ำม้า

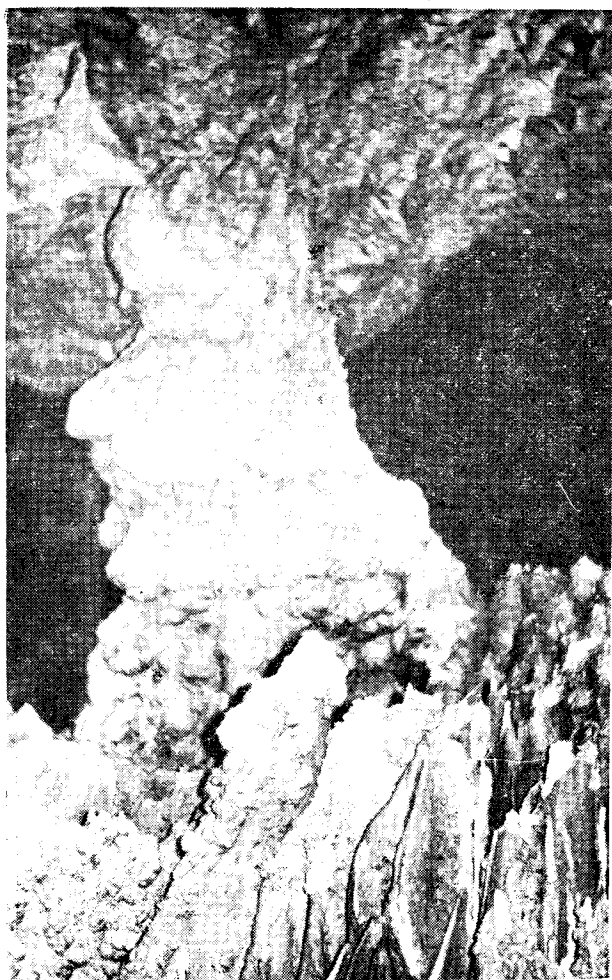
ผาน้ำตกในถ้ำพระนอน

หินปอดยักษ์ในถ้ำน้ำ

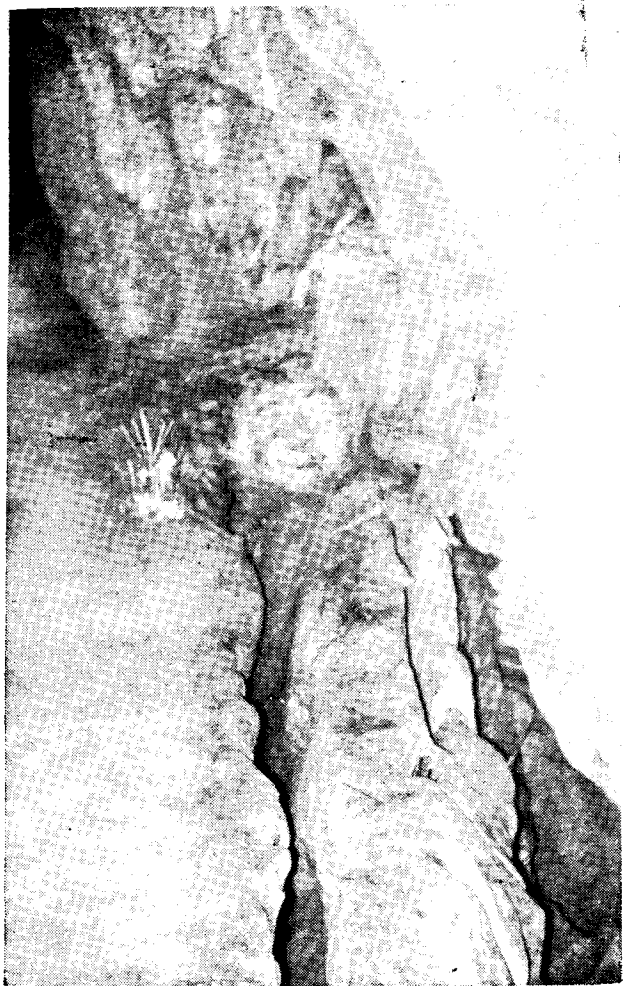
หินม้าในถ้ำม้า

หินกลดพระในถ้ำ

ผาน้ำตกในถ้ำมั่ว

ยักซอกแตกตายทางไปถ้ำพระนอน

ทรากรของพระพรหมฤาษี

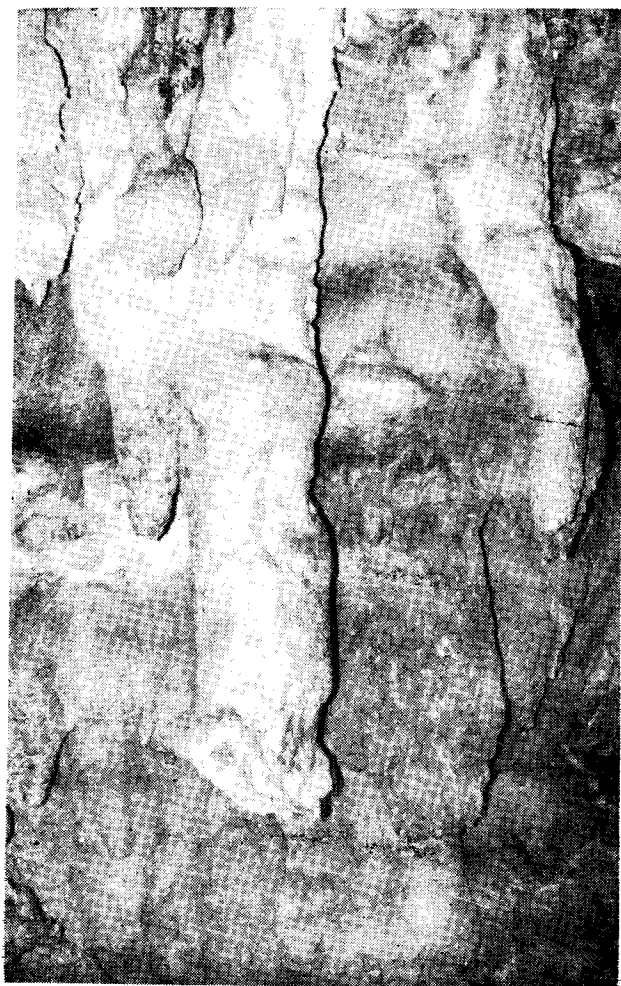
ไก่ฟ้าหินอยู่ในถ้ำ

หินน้ำตกในถ้ำน้ำ

ทางถ้ำลอดถ้ำแก้วของพยานาค

หินเท้าช้างในถ้ำน้ำ

๕ ๖ ๗
มอยักษ์ในดงมา

พระองค์แรกที่สร้างไว้ในถ้ำ

ที่ ๕ ที่ตั้งถ้ำหลวงเชียงดาว

เมื่อท่านเดินทางถึงตลาดเชียงดาว ท่านจะได้เห็นคอย
ที่สูงตระหง่าน เียบฟ้ามีคือสัญลักษณ์ของ อำเภอ
เชียงดาว และที่ฐานของคอยหลวงเชียงดาวนี้คือ ถ้ำ
หลวงเชียงดาว

๑

จากตลาดไปตามถนนสายเชียงใหม่ปางอีกเล็กน้อยท่าน
ก็จะถึงที่บริการน้ำมันเชลล์ ท่านก็สามารถมองเห็นป้ายทาง
ด้านขวามือ เป็นลักษณะลูกศรชี้ไปตามถนนแดงๆ ท่านเลี้ยว
ซ้ายไปตาม ถนนท่าน เลี้ยว เรียบร้อย รถของท่าน ก็กำลังจะชน
เนินและชันเรื่อย ๆ ขณะท่านกำลังผ่านหมู่บ้านเชียงดาว ท่าน
ผ่านทุ่งนาที่กว้างขวาง ท่านก็จะพบหมู่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่งข้างหน้า
หมู่บ้านนี้เรียกว่าบ้านโรงวัว เมื่อท่านผ่านบ้านโรงวัวท่านก็จะ
พบทุ่งนา และป่าโปร่ง แล้วท่านก็เข้าสู่เขตป่าสวนไม้หนา
ชนิดของกรมป่าไม้ ท่านผ่านมาขณะนี้ได้ครึ่งทางแล้ว ท่าน
เดินทางต่อไปท่านจะลงจากเนินลงไปหลายเนินก็จะสูง ถนน
ราบ ท่านพบว่าท่านใกล้คอยลูกใหญ่หน้ามาทุกขณะ นี้คือ

บ้านถ้า ท่านผ่านหมู่บ้านไปอีกประมาณ ๑๐ นาที ท่านก็มาถึงทางแยก ถ้าเลี้ยวขวาไปทางถ้าปากเพิง นี่เป็นถ้าที่บรรณใหม่ ท่านเลี้ยวซ้ายอีกท่านจะพบหลังคาที่สลัซัยซ้อนสะท้อนแสงระยิบระยับแต่ไกล บริเวณลานกว้างขวาง เป็นที่จอดรถได้อย่างมากมายและมีป้ายยินดีต้อนรับ เบื้องป้ายนิดหน่อยเป็นโรงเรือนบ้านถ้า (ทองคำอุปถัมภ์) เลี้ยวซ้ายตามถนนก็จะถึง ณ บริเวณถ้าหลวงเชียงใหม่ ที่ท่านได้เดินทางมานี้เป็นระยะทาง จากเชียงใหม่ถึงเชียงใหม่ ๗๒ กิโลเมตรจากทางแยกเข้าไปถึงถ้าหลวงเชียงใหม่ ๕ กิโลเมตร

ดอยหลวงเชียงใหม่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเชียงใหม่ด้านหลังและด้านข้างมีดอยเล็กๆ ล้อมรอบ จุดขายแดนอำเภอป่าจ้งหวัดแม่ฮ่องสอน และชายแดนพม่า

ถ้าคอยอ่างสลุง

ถ้านี้เป็นที่สงบเงียบ ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ ในสมัยก่อนพุทธกาล ฤาษี ชีไพร ต่าง ๆ ก็เสาะแสวงข้อขจัดขัดเบาความไม่สบายทั้งหลาย พุดง่าย ๆ ก็คือ ขจัด

ทุกข เวทนา พึงแสวงหาความสุขแห่งตน เมื่อฤๅษีได้ไป
 อยู่ที่ไหนพอมีความสงบสะดวกสบายดีก็อยู่นาน ต่อมาฤๅษี
 องค์หนึ่งมีนามว่าพรหมฤๅษี ชาตีก่อนเป็นคนฆ่าสัตว์เป็นอา
 ชีพ เมื่อรับใช้ไทยในเมืองนรกได้หาร้อยชาติ จึงเป็นชายที่
 บุญญาดี ได้ต้องการหาวิชาจึงเดินทางไปเรียนจากอาจารย์
 ต่าง ๆ ทั้งสมณทั่วยุจนสามารถย่อระยะทางได้ ขึ้นกในอา
 กาศให้หยุดได้ ต่อมาก็เดินทางมาสาระแสวงหาที่สงบ ก็มา
 พบถ้ำใหญ่แห่งหนึ่งมีน้ำใส ไหลผ่านมีผลหมากรากไม้มากมาย
 มีปลาแหวกว่ายในสายน้ำ ลมเย็นพัดผ่าน พระฤๅษีจึงเลือกที่
 นั้นและเป็นที่พำนักบำเพ็ญตะบะ ด้วยพยายามให้ได้มกายทิพย์
 ให้สำเร็จบำเพ็ญตนได้ ๗ ปีเต็ม ก็ไม่เป็นทิพย์ได้ แต่สามารถ
 จอดวิญญานออกจากร่าง เมื่อจอดวิญญานแล้วสามารถไป
 เทียบนรก สวรรค์ เมืองนาคราชได้ ไม่ช้าฤๅษีตนนี้จึง
 อัญเชิญพระอินทร์เจ้า พระ - พรหมเจ้า พระยายมราชเจ้า
 พระยานาคราช เทพาอารักษ์ ตลอดจนเทวดา มาเพื่อปรึก
 ษาหารือข้อธรรม ในการปรึกษาหารือกัน เพื่อถามข้อข้องใจ
 ว่าทำไมตัวข้าปฏิบัติธรรมมาตลอดห้าสิบปีเต็มไม่สำเร็จ พระ

อินทร์ทรงตรัสว่า การจะเป็นทิพย์ได้ต้องเกิดในสวรรค์ หากท่านต้องการเกิดในสวรรค์ก็ได้ เพราะบารมีของท่านก็ถึงแล้ว พระฤาษีก็ทูลว่าข้าต้องการให้ท่านช่วยพวกมนุษย์ไว้สักครั้งว่า เราไม่ได้ทอดทิ้งเขา แต่เราจะให้เขาค้นหา เมื่อเขาค้นหาของนั้นเขาก็จะได้ค้นหาคความจริงและปฏิบัติธรรมไปในตัวด้วย ในโอกาสนี้พระอินทร์ตรัสแก่เทวดารับใช้ไปอัญเชิญ พระวิมลกรรมเสด็จลงมาด้วยสร้างวามประสงค์ของพระฤาษี ในการสร้างนี้ได้

๑. พระพุทธรูปทองคำ
๒. เเจดีย์ทอง
๓. ต้นโพธิ์ทอง
๔. ช้างวิเศษ
๕. ม้าวิเศษ
๖. ดาบวิเศษ
๗. อาหารทิพย์
๘. ผ้าทิพย์
๙. เมืองลับแล พร้อมชาวเมือง

๑. พระพุทธรูปทองคำนี้ ได้เนรมิตไว้ต่อไป พระผู้มีพระภาคเจ้าจะมาโปรดสัตว์สำเร็จ อรหันต์ในลักษณะนี้ พระพุทธรูปเป็นรูปนั่งสมาธิ

๒. เจดีย์ทอง ต่อไปประชาชนทั้งหลายจะสร้างรูปอย่างนี้ แสดงถึงความระลึกถึง ผู้มีพระคุณต่อไป และเจดีย์นี้เป็นแบบอย่างของจริง จึงเป็นหลักฐานในการสร้างอนุสรณ์ต่อไปสืบมา

๓. ต้นโพธิ์ทอง ต้นไม้โพธิ์นี้เป็นสัญลักษณ์ของต้นไม้ใหญ่ และอายุยืนที่สุด และได้กล่าวไว้ว่า ต่อไปพระเจ้าทรงธรรมจะได้อาศัยต้นไม้นี้ สำเร็จโพธิญาณต่อไป

๔. ช้างวิเศษนี้ สร้างไว้เพื่อเป็นพาหนะในการปราบอธรรมต่อไป

๕. ม้าวิเศษ จะเป็นม้าทรง เมื่อพระเจ้าทรงธรรมจะออกผนวช

๖. ดาบวิเศษ จะใช้เป็นอาวุธป้องกันตัวในการปราบเหล่ามารทั้งหลาย

๗. อาหารทิพย์ จะใช้เลี้ยงชาวเมืองลับแล—ทั้งเมือง และจะเป็นอาหารที่ใช้ในถวาย พระเจ้าทรงธรรมต่อไป

๘. ผ้าทิพย์ เป็นผ้าที่ใช้ให้ชาวเมืองลับแลใช้ในการะต่าง ๆ เป็นผ้าที่มีลวดลาย เป็นตาและสรวมใส่ได้ลักษณะดีมีความมันเป็นเงางาม

๙. เมืองลับแล ได้ตั้งภายในบริเวณแก้ว โดยมีสระน้ำ ๓๒ แห่ง ภายในถ้ำมาหล่อเลี้ยง และอาศัยบนยอดดอยอ่างสลุง เป็นที่ปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหาร

และในการนี้ พญายักษ์ ได้ให้บริวารมาช่วยดูแลโดยตลอดพญานาคราชพักอยู่ในถ้ำแก้ว

ยักษ์ทั้งหมด ได้พักอยู่ในถ้ำหลวงบ้าง เผ่ายามประตูถ้ำบ้าง

เทวดาพักอยู่ในถ้ำม้า ขณะที่ทุกคนทำงานอยู่อย่างขมักเขม้น ก็ได้ยินเสียงไก่แก้วของเทวดา ขึ้นส่งเสียงลั่นถ้ำขึ้นถึงสวรรค์ เทวดาที่ทำงานอยู่จึงผลจากงานมาดูภายในถ้ำ همین กลิ่นความสดชื่นเต็มถ้ำ เมื่อใกล้เข้าไปเห็นเลือด

แดงฉานเต็มถ้ำ เห็นกองกระดูกขาวโพลน เห็นยักษ์ตนหนึ่ง
กำลังเฝ้าดูล้อมรอบกับการกินเนื้อช้าง ช้างเชือกนี้เป็นช้างของ
เทวดา เทวดาจึงนำเรื่องไปทูลพญายักษ์ พญายักษ์จึง
ติดตามยักษ์ตนนั้น และเหวี่ยงมือยักษ์ตนนั้นขว้างติดฝาผนัง
ดังจะเห็นได้ในปัจจุบันนี้ โถกแก้วที่ชน ท่านก็จะได้เห็นใน
ปัจจุบัน

ภายในถ้ำนี้ เมื่อเทวดาเสียบช้างทรงไป ก็จะเหลือซาก
งา ปอด หัวใจ และกระดูกเกลื่อนกลาด เทวดาจึงปิดประตู
ห้องนั้นเสีย ในเวลารว่างเทวดาทิ้งหลายก็จะเล่นกีฬากันอย่าง
สนุกสนาน ในวันขึ้น ๘ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๘ ค่ำ แรม
๑๕ ค่ำ เทวดาทุกองค์ก็จะมาประชุมกัน โดยมี พระอินทร์
เป็นประธาน พระวิศณุกรรม เป็นประธานแทนช้าง การ
ประชุมแต่ละครั้งจะมีการตีกลองประชุม กลองนี้จะสนั่นไป
สามโลก เมื่อถึงเวลาประชุม ทุกเทวดา ยักษ์ นาคราชก็
จะเข้าประชุมโดยมิขาด

การสร้างสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ใช้เวลา ๗ ปี ๗ เดือน
๗ วัน จึงจะสำเร็จเรียบร้อย

การสร้างเมืองลับแล จะชักว่าทุกอย่างเพราะต้อง
สร้างพระประธานกลางเมือง เมืองคือพระสูงใหญ่ ยอดเกศาจะ
ทะลุยอดดอยอย่างสูงน้เพียง ๑ ศอก เท่านั้น

ทรายที่ใช้ในการสร้างนี้ ได้อาศัยทรายภายในถ้ำ ซึ่ง
จะไหลตลอดปี ทรายนี้จะไหลสู่เมืองลับแลดังสายน้ำ

น้ำสามสายในถ้ำหลวงจะไหลลงสู่เมืองลับแลพร้อมทั้ง
ทราย ชาวเมืองลับแลที่มีรูปร่างเป็นทิพย์ใหญ่โตมาก มีจำ-
นวนมากนับไม่ได้ เมื่อพระฤาษีบอกทราบจำนวนจึงทูลถาม
พระวิศณุกรรม ท่านจะตรัสแนะนำให้อางสามเทรณามาเท
กองแล้วให้พลเมืองจับคนละเม็ดจนหมดพอดี

เมื่อการสร้างสำเร็จเรียบร้อย พระพิรุณจึงบันดาลให้
ฝนตกในโลกมนุษย์ สามร้อยท่า ให้ฝนตกในเมืองนาคราช
ห้าร้อยท่า จากในเมืองสวรรค์ หนึ่งร้อยห้าสิบท่า

เสร็จสิ้นทุกอย่างเสร็จสรรพทั้งหมดยกแยกย้ายกันไปประ-
จำที่อยู่ของตน ส่วนฤาษีก็ไปจำศีลที่พระสงฆ์ถ้ำอินทร์ปัจจุบัน
ขอขียนไปถึงยักษ์ตนที่ถูกตัดแขน จึงหนีเข้าป่าไป ต่อ
มาได้ไปพบยักษ์ตนหนึ่ง จึงได้อยู่กินร่วมกันจนกระทั่งมีลูกสาว

หนึ่ง ซือนางอินเหลา นางอยู่หากินเลี้ยงพ่อและแม่จนกระทั่ง
 บัณฑิตและบัณฑิตายหมด นางจึงเสาะแสวงหาที่ทำมาหากิน
 ต่อมาจนกระทั่งได้มาพบผ้าหลวงแห่งนี้ ก็ได้เข้าไปอาศัยอยู่
 ในถ้ำม้า เพราะเห็นมีแท่นหินนอน นางบัณฑิตจึงมาอยู่แทนที่อยู่
 ของเทวดา เมื่อการหาอาหารในถ้ำนั้นหมด นางก็เริ่มหา
 กินไกลออกไป ไกลออกไปทุกที เมื่อไม่ได้สัตว์อื่น พอหิว
 มาก ๆ นางก็จับคนเป็นอาหาร เมื่อกินคนมากเข้า นางก็
 สามารถแปลงกายอำพราร่างได้ เป็นลักษณะต่าง ๆ อยู่มา
 วันหนึ่ง นางได้ไปล่อชายสง่างามคนหนึ่ง จึงมีคนติดตาม
 มากมายมากิน พอนางกินเสร็จรู้สึกไม่สบาย ในที่สุดนางก็
 ชมซานจะเข้าไปในถ้ำเพื่อหาปากิน แต่นางต้องออกแตกตาย
 ที่นั่นเอง เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะนางได้กินคนที่มียุญบารมีมาก
 เข้าไป และกรรมของนางก็มาถึงระยะนั้นด้วย วิญญาณของ
 เจ้าชายองค์นั้นจึงวนเวียนไปในถ้ำโดยไม่ มีจุดหมายปลายทาง
 ในที่สุดก็ได้มาพบเข้ากับพระพรหมฤาษี ท่านทราบดีว่าวิญ-
 ญาณนี้มาได้อย่างไร ท่านจึงเรียกวิญญาณนั้นมาแล้วประทาน
 ภาททิพย์ให้มีลักษณะใหญ่สีแดง แต่วิญญาณยังเป็นมนุษย์อยู่

พระฤๅษีจึงมอบบริวารให้หนึ่งหมื่นคน พร้อมทั้งมอบอำนาจ
การดูแลข้าหลวง ตลอดจนสมบัติต่าง ๆ มอบเมืองลับแลให้
ปกครอง เพราะพระพรหมฤๅษีหมดกรรมที่จะอยู่ในโลกนี้ต่อไป
และถึงนิพพานแล้วจึงถอดวิญญูณมาสู่สวรรค์ ชาวลับแลจึงนำ
ร่างที่ไววิญญูณมายังช่องทเวแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นทางลัดของ
พญานาคราชจะชนมายังห้องของทเวดา และสวรรค์ ขณะที่
ชาวเมือกำลังสวดมนต์อยู่นั้น ร่างเป็นได้แทรกเข้าไปในหิน
และเมื่อสวดมนต์จบ ร่างนั้นเป็นหิน และเขา จะได้เห็นกัน
ในถ้ำม้ายี่จุบนั้น

ประวัติของเจ้าหลวงคำแดง

เจ้าหลวงคำแดงเป็นราชโอรสของเจ้าเมืองจำปานคร
อยู่ห่างจากดอยหลวงเข้ียงดาวทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประ
มาณ ๑๕๐ กิโลเมตร เจ้าเมืองจำปานครนี้มีพระราชธิดา
และพระราชโอรส รวม ๗ พระองค์ พระพี่นางทั้งหกทรง
เสกสมรสทั้งหมด คงเหลือแต่พระราชโอรส—องค์สุดท้าย
ในบริเวณมีเมืองหลายเมืองเช่นเมืองพิกันครไชยปราการนคร
อังวะนคร

สำหรับเมืองอังวะนครนั้นอยู่ห่างจากดอยหลวงเชียงใหม่
 ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร มีเจ้า
 เมืองพระชนม์มายเยาว์วัยอยู่ ซึ่งมีพระชนม์เพียง ๓๐ พรรษา
 ได้คิดจะหาเมืองขึ้นจึงคิดจะตั้งเมืองจำปานคร เพราะทราบว่า
 เจ้าเมืองจำปานครพระชนม์ายุชรามาก คือมีพระชนม์มาย
 ๕๒ พรรษา ดังนั้นพระองค์จึงได้แต่งตั้งทูตนำสาส์นไปถวายแก่
 เจ้าเมืองจำปานคร ในสาส์นนั้นได้ขอให้เจ้าเมืองจำปานคร
 ขอม่อนนมต่อพระองค์เสีย ถ้าหากไม่ยอมพระองค์จะยกทัพ
 มาตีภายใน ๗ วัน เมื่อเจ้าเมืองจำปานครได้ทราบความ
 ดังนั้นก็คิดในพระทัย จะมีใครช่วยเราและชาวเมืองได้ จึง
 เรียกให้มหาอำมาตย์ และข้าราชการบริพารต่าง ๆ เข้าเฝ้านำ
 เรื่องนี้เข้าประชุม การสงครามครั้งนี้พระองค์ทรงตระหนักดีว่า
 หากพระองค์ออกนำทัพก็คงจะสู้ข้าศึกมิได้เพราะข้าศึกยังหนุ่ม
 แน่น และเกลี้ยกล้ำจากการสู้รบเมืองต่าง ๆ ไม่เคยแพ้เลย
 ข้าราชการบริพารทั้งหลายจึงทูลขอให้เชิญทั้งหกนำทัพเข้าเมืองจำ
 ปานคร จึงเรียกเชิญทั้งหกมาขอให้ช่วยในการจับครั้งนี้ด้วย
 ก็ไม่มีเชื้อของค์ใดกล้ารับอาสา ทำให้เจ้าเมืองทรงพิโรธมากใน

ที่ สุตมहा อำมาตย์จึง ทูลว่า ความหวัง ของพระองค์ ยังไม่ สิ้น เพราะยังมีองค์เล็กอกองค์หนึ่ง เจ้าหลวงคำแดง มหาเดเล็ก ทรงอัญเชิญเจ้าหลวงคำแดงเข้าเฝ้า และพระองค์ทรงอาสาใน การทำศึกครั้งนี้ ในการรบนี้พระองค์ทูลขอทหารหนึ่งหมื่นคน อาวุธที่ใช้คือ ทวน และดาบ และขอให้ใช้ทหารม้าหมด ใน การรบได้รวดเร็ว และร้องไห้การโจมตีข้าศึกจะใช้วิธีการลอบ โจมตี เมื่อมีพระบรมราชโองการ ก็จัดทหารอาวุธเสบียงพา หนะพร้อม ในขณะที่เจ้าหลวงคำแดงมีพระชนมายุเพียง ๑๖ พรรษา เท่านั้น กำลังคึกคักอง และได้เรียนศิลปวิทยาต่างๆ สำเร็จแล้วด้วยปรีชาสามารถ

พอฤกษ์ดียามดึกเคลื่อนทัพ มาทางตะวันตกเฉียงใต้ เดินทัพมาได้ ๗ วัน ก็ไม่พบขั้วแนวของข้าศึกเลย จึงให้ทหาร สร้างค่ายพัก ซึ่งบริเวณนั้นมีน้ำบริบูรณ์ คือบึงโค้ง(ปัจจุบันนี้) และทำละในการทำศึกพระองค์มีเปรียบข้าศึกมาก ข้าศึกต้อง ข้ามน้ำด้านฝั่งของพระองค์อยู่เป็นที่สูง สามารถโจมตีขี้นข้าศึก ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อสร้างค่ายพักเรียบร้อยแล้ว ด้วยความ

อ่อนเพลียทการ และพระองค์ทรงพระบรมม อย่างเป็นสุข นอก
จากเวรยามเท่านั้น

รุ่งอรุณขอวันใหม่ เสียงไก่ป่าขันแจ้ว และก้องป่า
นกกาต่างก็บินออกจากรังได้กับแสงอาทิตย์ในยามเช้า ดูช่าง
มีความสุขเหลือเกิน ทหารบางพวกก็จัดการอาวูช บางพวกก็
จัดการ เรืองเสียง ชละนั้นเจ้าหลวงคำแดง ได้ตื่นจากพระ
บรมมหาราชดำเนิน เพื่อชมความสวยงามของธรรมชาติพระ
องค์ทรงรำเริงเบิกบานใจ บังเอิญพระองค์ทรงเห็นกวางทอง
ตัวหนึ่ง และเล็ดหล่นจากต้นไม้ใหญ่ กวางตัวนั้นก็ใช้สี่ขา
เสียดสีกับต้นไม้ และเล็ดหล่นไปมาอย่างสุขอารมณ์ เมื่อพระ
องค์เห็นดังนั้นจึงเรียกทหารคู่พระทัยมาดู ทหารคู่พระทัยเห็น
ดังนั้นจึงทูลว่า กวางทองพระยาค่ะเจ้าคำแดงจึงสั่งให้ทหารที่
วงล้อมเอาไว้ ทรงกำชับว่าหากกวางตัวนั้นหลุดที่คนไหนต้อง
หัวหลุดจากบ่าและให้จับเป็นเมื่อทหารตีวงใกล้เข้าไป ใกล้เข้า
ไป กวางทองสะดุ้งวิ่งหนีไปทางไหนก็เจอแต่ทหาร จึงหยุด
บ้างวิ่งบ้างรอบ ๆ วง

ขณะนั้น พระองค์ทรงชมความงามของกวางทอง จน
 เพลิน นางกวางเห็นพระองค์เผลอจึงวิ่งมา และกระโดดออก
 จากวงล้อมตรงที่พระองค์ ดังนั้นพระองค์ทรงม้าไล่ตามอย่าง
 ไม่ลดละ กระทั่งมาถึงป่าแห่งหนึ่งหาเท่าไรก็ไม่เจอ ป่านั่นชื่อ
 ป่าผวน (ผวน แปลว่า หายตา หรือมองไม่เห็น) พระองค์ทรง
 สั่งให้ทหารล้อมป่าผวนไว้แล้วตั้งวงล้อมเข้ามาใกล้ๆ กวางทอง
 เห็นที่จะไปไม่รอดแล้ว จึงออกจากที่ซ่อน ในโพรงไม้ วิ่งต่อไป
 เจ้าคำแดงก็คงตามต่อไปจนกระทั่งกวางทองวิ่งเข้าลง พระองค์
 ทรงสั่งให้ทหารรุกอย่างรวดเร็ว จึงได้ชื่อว่าบ้านรุก (ต่อมาที่
 รบได้กลายเป็นนาจึงเรียกตามภาษาพื้นเมืองว่า บ้านทุ่งหลุก)
 พอกวางทองวิ่งไปข้างหน้าทหารก็ตามไปสกัดหน้า (เรียกว่า
 บ้านแม่เตาะ คำว่า เตาะ พื้นเมืองแปลว่าสกัดหน้า) ต่อมา
 นางกวางจึงวิ่งเข้าไปในป่าอีก พระองค์และทหารไม่ยอมลด
 ละไล่กวางทองต่อไป นางกวางทองเห็นจวนตัวจึงแปลงกาย
 ถอดรูปกวางออกทั้ง (พื้นเมืองว่าถอดคาบ) พระองค์และ
 ทหารตามมาทันเห็นแต่คาบ (บ้านนี้เรียกสบบคาบ) ทหารก็
 หาเนื้อตัวไม่เห็นจึงค้นหาต่อไป เจ้าหลวงคำแดงจึงทอดพระ-

เนตรเห็นผู้หญิงผิวขาวผ่องไม่ได้ลืมนวลเม็ดเลย วิ่งเห็นหลัง
 ไขวๆ พระองค์ทรงควมม้าไล่ตาม พอมาถึงใกล้ลำน้ำห้วยแห่งหนึ่ง
 ด้วยความเหนื่อย นางจึงวิ่งลงไปใกล้ลำน้ำนั้น พระองค์เกรง
 ว่าทหารมากเป็นชายหมด ถ้าเห็นนางนางจะอาบ จึงยกมือ
 ขันห้าม (ห้ามแปลว่านะ ทางเหนือจึงเรียกว่า ห้วยแม่นะ)
 นางข้ามห้วยเสร็จจึงวิ่งต่อไป พอมาถึงลำห้วยอีกแห่งหนึ่ง นาง
 หันกลับมาดู พระองค์ทรงสัญญาจะให้ทหารหมอบลง (ทาง
 ใต้เมืองเรียกว่า แม่บ หรือแม่ะ) จึงได้เรียกชื่อลำห้วยว่า
 ห้วยแม่แม่ะ นางจึงวิ่งต่อไป ด้วยตอนนั้นพระอาทิตย์ส่องแสง
 ร้อนแรงมาก เวลาใกล้เที่ยง นางจึงมาถึงลำห้วยอีกแห่งหนึ่ง
 นางจึงก้มกอบด้วยมือตม่น้ำแก่กระหาย (ห้วยนี้เรียกห้วยแม่
 กะ) นางจึงวิ่งมาถึงเนินแห่งหนึ่งด้วยความอ่อนเพลีย นาง
 จึงหลบเข้าซ่อนตัวอยู่ที่โพรงหินแห่งหนึ่ง (ภูเขามาแปลว่าโพรง
 หิน) พระองค์และทหารไม่ยอมลดละไล่ติดตาม เมื่อประจักษ์
 แก่ตาทุกคนแล้ว นางวิ่งขึ้นบนเนินนี้ทหารจึงได้ช่วยกันขุดคุ้ย
 ล้อมไว้ เพื่อมิให้นางหนี ขุดเป็นคุ ๓ ชั้น การขุดดำเนินไป
 ได้เพียง ๒ ชั้น ๆ ที่ ๓ กำลังเริ่มเพียงเล็กน้อย พอนางรู้ว่า

ทหารชุดคลุมนางไวไวเช่นนี้ นางจึงออกจากที่ซ่อนวิ่งหนีต่อไป พระองค์ทรงเห็นดังนั้น ก็จึงทรงม้าติดตามต่อไปอีก นางวิ่งได้รวดเร็วมากจนกระทั่งถึงดอยสูงลูกหนึ่ง เจ้าคำแดงก็ติดตามอย่างไม่ลืมหูลืม ในที่สุดนางก็ได้ล้มลง ดอยนั้นจึงเรียกว่า ดอยนาง (อยู่ห่างจากดอยหลวงทางทิศเหนือ) นางจึงถามเจ้าคำแดงว่า “ท่านตามเรามาทำไม” เจ้าคำแดงตรัสตอบว่า ข้าเห็นนางสวยที่สุดในพิภพนี้ จะหานางใดเปรียบมิได้ นางจึงต่อว่า “ผู้ชายในโลกนี้เจ้าชู้ทุกคนหรือ” “เปล่าหรอกแม่นาง ความสวยของแม่นาง ที่ไม่เหมือนใครในโลกจึงทำให้ข้าต้องพูดคำนี้ออกมาจากใจจริง” นางจึงว่า “ผู้ชายจะหาจริงจังกับหญิงใดมักจะไม่นาน เมื่อได้สิ่งต้องการแล้ว ความหวาน ความหอม จางไป เขาก็จะจากไปอย่างไม่สนใจ” เจ้าหลวงคำแดงจึงพูดต่อไปว่า “เพราะบุญอุ้มสม จึงทำให้ข้ามาพบนาง และต้องใจยากที่จะถอนตัวได้ง่าย” “จะมีตัวไปหรือท่าน ข้ายังไม่รู้จักท่านเลย แล้วจะมารักกันนั้นไม่ได้” “ข้าชื่อ คำแดง เป็นโอรสเจ้าเมืองจำปานคร เดินทางมารับหน้าข้าศึก เพื่อทดแทนพระคุณของเสด็จพ่อ แม้ชีวิตข้าฯ จะ

ม้วยมรณาข้าก็ยอม ขอให้ได้รับใช้ท่านก็พอใจแล้ว ข้าก็ได้
มาพักพิง และก็ได้พบแม่นางนั้นแหละ” นางจึงบอกว่า “สั-
หรับตัวข้านี้ อาศัยอยู่กับแม่ผู้ชราแล้ว ข้าออกหาอาหารทุก
วัน แม่ข้าบำเพ็ญตะบะอยู่ หากว่าท่านต้องการตัวข้าก็จงไป
พูดกับแม่ข้าดูซิ เพื่อว่าท่านจะอนุญาต” แล้วพระองค์ก็ตาม
นางมายังถ้ำใหญ่ ก่อนไปได้ทรงสังกตหารไว้ว่า ถ้าครบเจ็ด
วันแล้ว พระองค์จะกลับมา หรือไม่ก็ก่อนนั้น พวกทหารรู้สึก
เป็นห่วงพระองค์มาก แต่ไม่รู้จะทำประการใด จึงได้พากัน
ตั้งค่ายพักคอยพระองค์อยู่ที่เนินใหญ่ เวลากลางคืนทหารก็จัด
การละเล่น หรือแสดงละครกัน เพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์
และเป็นการฉลองการอภิเษกสมรสของเจ้าหลวงคำแดง ซึ่งยัง
ไม่เป็นทางการ (บ้านนี้เรียกว่าบ้านทุ่งละคร) เมื่อครบ ๗ วัน
แล้ว ก็ไม่มีผู้แหวว่าพระองค์จะออกมา ทหารจึงเข้าไปค้นหา
แต่ไม่พบอะไรเลย ดังนั้นจึงยกทัพกลับไปจำปานคร นำเรื่องราว
ขึ้นทูลเกล้าถวายเจ้าผู้ครองเมืองจำปานคร ทรงทราบแล้ว
พระองค์ตรัสว่า “นางจามเทวี แท้จริงไม่สวयงามอะไรเลย
มันคือ อีนางยักษ์อินเหลา เป็นเวลาที่มันออกมาหากินมนุษย์

พอดี ลูกของเราจึงตกไปเป็นอาหารของมัน

ขอขานทางกรุงอังวะ ไม่ยกทัพมาตีจำปานคร เพราะ
พระองค์ทรงทราบว่าระบะนั้นนางยักษ์อินเหลาออกหากิน จึงไม่
ยกทัพมา

เมื่อเจ้าเมืองจำปานครเศร้าโศกเสียพระทัยเป็นอันมาก
จึงยกทหารมาสร้างศาลเจ้าหลวงคำแดงที่ปากถ้ำ และบวง
สรวงอัญเชิญดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ มารักษาประชาราษฎร์

ถึงเดือนแปดเห็นชนสิบห้าคำก็จัดพิธีบวงสรวงนี้ จน
กระทั่งปัจจุบันนี้ด้วยวิญญาณของเจ้าหลวงคำแดงบริสุทธิ์ และ
รักษาศิลปะประจำเมื่อนางยักษ์อินเหลาได้กินพระองค์แล้ว จึงออก
แตกต่ายภายในถ้ำนั้น บริวารของนางอินเหลาทั้งหมดจึงได้
สวามิภักดิ์ต่อพระองค์ เมื่อรับอาสาจากพระญาติพระพรม
ญาติแล้ว เจ้าหลวงคำแดงจึงสิงสถิตอยู่ในถ้ำนี้ และเจริญใน
พระธรรมตลอดไป

ในความปกครองของเจ้าหลวงคำแดง ผู้ป่า ผู้เขา
จำปานครจำเขาดังๆ ในเขตเหนือนั้น ตลอดถึงประเทศพม่า

จะมีการประชุมประจำปี ณ บริเวณอ่างสรงบนยอดดอยหลวง
 ผู้ที่ป่วยจะต้องอยู่ในอำนาจของเจ้าหลวงคำแดง เรียกว่าผู้
 ถัดใจทำความเดือดร้อนผู้คนนั้น จะต้องถูกลงโทษอย่างหนัก
 การเลี้ยงฉลองการประชุมจะใช้สัตว์ที่ยังมีชีวิตอยู่เลี้ยงแล้วถูก
 ผู้บิศาจะจัดการกินเอง

หมู่บ้านและสถานที่ต่าง ๆ ตามเรื่องราว

๑. บ้านผวน ปัจจุบันเป็นทุ่งนาเรียกว่า ทุ่งผวน
๒. บ้านรุก ปัจจุบันเรียกว่า บ้านทุ่งหลุก
๓. บ้านเตาะ ปัจจุบันเรียกว่า บ้านแม่เตาะ
๔. สบคาบ ปัจจุบันเรียกว่า บ้านสบคาม
๕. ห้วยนมมือ ปัจจุบันเรียกว่า ห้วยแม่ณะ และบ้าน
แม่ณะ
๖. ห้วยแม่ละง ปัจจุบันเรียก ห้วยแม่แมะ และ
บ้านแม่แมะ
๗. ห้วยกะ (กระหาบ) ปัจจุบันเรียกว่า ห้วยแม่กะ
และบ้านแม่กะ

๘. เนินนางซ่อนตัว ปัจจุบันนี้เป็นป่าเรียกว่าดง
จามเทวี

๙. ดอยท่นางหกล้ม ปัจจุบันนี้เรียกว่า ดอยนาง

ดอยหลวงเขียงดาว

ดอยหลวงเขียงดาว เป็นชื่อเรียกของคนโบราณ เพราะ
เชื่อกันว่ามีความสูงเท่าดาว คือดาวเต็มท้องฟ้า จะมองเห็น
ดาวพระศุกร์ หรือเรียกว่าดาวหมอกอง (ทางเหนือเรียกอย่าง
นั้น) ก็เรียกชื่อว่าดอยหลวงเขียงดาว (คำว่าหลวงแปลว่า
ใหญ่โต) ดอยหลวงนี้มีลักษณะเป็นแปดเหลี่ยม แต่ละเหลี่ยมมี
ความยาวโดยประมาณ ๑๐ กม. จะมองทางทิศไหนก็ใหญ่โต
เท่า ๆ กัน

บนยอดดอยนี้มีแอ่ง ๒ แอ่งเรียกว่าแอ่งสกล ตามสัน
นิฐานของนักธรณีวิทยา ดอยลูกนี้เป็นลักษณะภูเขาไฟเก่า มี
ความสูง ๒๑๔๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล โพรงถ้ำหลวงนี้
อยู่เป็นด้านล่างของภูเขา จะต่ำกว่าระดับผิวดิน มีความลึก
ประมาณ ๒๐ กม.

การเปลี่ยนเบี่ยงดาวมาเป็นเชิงดาว เพราะการเปลี่ยนแปลงทางภาษาของภาคกลางและภาคเหนือเพี้ยนกันไป จึงเปลี่ยนมาเป็นชื่อเชิงดาว

ดอยลูกนี้มีแอ่งและถ้ำออกมากมาย เมื่อฝนตกก็ขังอยู่ตามแอ่งและถ้ำต่าง ๆ คอยไหลซึมสู่ทางน้ำ จึงเกิดน้ำไหลออกถ้ำมาตลอดปี

ดอยลูกนี้มีแร่ธาตุมาก จากการทดลองของนักบินพบว่า ทิ้งกลอยข้ามแดนมา ข้ามดอยลูกนี้ปรากฏว่าตกลงกลางยอดดอยทุกเครื่อง

ปลาแปลกในสระหน้าถ้ำ

ท่านจะเห็นน้ำใสเต็มหน้าถ้ำ จะเห็นปลาเล็กปลาน้อยแหวกว่าย ถ้าสังเกตให้ดี ท่านจะพบกับปลาประหลาด มีปลา ๒ ชนิดจะมีลอยดำตามลำตัว อีกชนิดหนึ่งมีลอยดำขวางลำตัว

เรื่องเดิมมีอยู่ว่า สาวกของพระพุทธเจ้าได้เดินทางมาพักและปักกรด ใกล้บริเวณสระน้ำนี้มีชาวบ้านคนหนึ่ง มีศรัทธาแรงกล้าได้นำข้าวและอาหารคือปลา ที่ใช้ไม่หนึบตามขาวตัว

หนึ่ง หนึ่งขวางลำตัว นำมาถวายพระสงฆ์อนุโมทนา ชายคน
นั้นก็กลับบ้าน พระสาวกทรงพิจารณาเห็นว่าปลานี้ ถ้าเราจะ
ชุบชีวิตให้คงจะได้ จึงแกะไม้หนึ่งข่อยออกจะเห็นเป็นรอยคำทั้ง
สองตัว แล้วปล่อยลงลอยน้ำเข้าสู่ปลาทั้งสอง แล้วปล่อยลง
ในน้ำปลาทั้งสองตัวลอยตัวขึ้นสู่ครุฑหนึ่ง ก็แหวกว่ายไปมาได้
พระสาวกก็ฉันทะใจว่าท่านนั้น พระสาวกองค์นี้ไม่ฉันทะใจ
สัตว์ทุกชนิด

ผู้พบถ้ำคณะแรก

ได้มีข่าวจากธรรมดานาน เรื่องถ้ำหลวงเชียงดาวนั้นกระ
จายไป แต่ไม่ทราบว่าอยู่ทางทิศใด ในปี จ.ศ. ๕๔๗ ตรงกับ
พ.ศ. ๒๑๗๘ ประมาณ ๓๔๖ ปี ล่วงมาแล้ว ได้มีพระสงฆ์
รูปหนึ่งและฆราวาสติดตามอีกท่านหนึ่ง ได้เดินทางมายังถ้ำ
เชียงดาว ไม่ปรากฏชื่อและตำแหน่งท่านทั้งสองมา เมื่อถึงบริ
เวณได้ใช้เวลาสำรวจหลายวัน เมื่อพบทางเข้า จัดหาเทียน
ได้อย่างมากมายเพื่อชมดู แต่ไม่ปรากฏความลึกแน่นอนได้
ท่านทั้งสองได้ออกมาจัดระฆังไว้ ๑ ใบ และพระพุทธรูปไว้
องค์หนึ่งประดิษฐาน บริเวณปล่องถ้ำ ทั้งแขวนระฆังไว้บนทำ

เป็นรูปชายสองคนหาม มีระฆังห้อยกลาง ระฆังใบนี้หนัก
๒๐๐ กิโลกรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๖ นิ้ว หลักฐานที่ทิ้งไว้ให้
เป็นอักษรขอมซึ่งไม่มีใครอ่านได้

คณะที่สอง

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ มีพระภิกษุ ๒ รูป เดินทางมา
สู่ท่าแห่งนี้ ได้เตรียมได้เทียนมากมาย มีเด็กชายผู้หนึ่ง
ได้ติดตามมา อายุราว ๗ ขวบ เป็นเด็กบ้านถ้ำ พ่อพระ
ภิกษุทั้งสองเข้าไปในถ้ำ ก็เข้าไปนมัสการพระพุทธรูป
เสร็จแล้วได้ชมระฆังใบใหญ่ อักษรที่สลักเป็นอักษรขอม
ได้ถอดความออกมาว่า “ครุประธรรมปัญโญ กับ พ่อ
แสนปีระตานาน” แปลได้ความแล้วภิกษุทั้งสองพากันชม
ถ้ำต่อไป จนกระทั่งเข้ามาถึงถ้ำน้ำ ๓ ท่า ภิกษุรูปหนึ่ง
จึงชวนกันกลับ เพราะเกรงว่าเชื้อเพลิงที่เตรียมมาจะหมด
เมื่อมาถึงปากถ้ำเด็กชายคนนั้นซึ่ง เป็นคนบ้านถ้ำจึงถาม
พระภิกษุทั้งสองว่าท่านมาจากไหน พระภิกษุรูปหนึ่งดู
ลักษณะแก่กว่าอีกรูปหนึ่ง จึงตอบว่าอาตมามาจากวัดเจติย

หลวงเมืองเชียงใหม่ มีฉายาว่า “พระครูสงฆ์” อีกรูป
หนึ่งย้ม และบอกอาตมามีฉายาว่า “พระมหาทมนั่น” มาจาก
วัดหอธรรมเชียงใหม่ (สำหรับพระมหาทมนั่น เป็นปราชญ์
แห่งลานนาไทย) และพระภิกษุทั้งสองได้กล่าวลา ท่านจะ
ไปชมถ้ำดับเตาอำเภอฝางต่อ เด็กชายคนนั้นซื้อเด็กชายข่ม
แสงสม ปัจจุบันนี้ อายุ ๖๑ ปี เป็นอุปฐากวัดถ้ำเชียงดาว
ขณะนั้นบ้านบริเวณนี้มี ๒-๓ ครอบครัวเท่านั้น ที่
มาอาศัยทำไร่ ทำการกสิกรรมเท่านั้นถ้ำนี้ยังเป็นที่พักอาศัย
ของสัตว์ต่างๆ และงูชมเสียด้วย

เป็นที่เปิดเผยได้ว่า ผู้ที่พบคณะแรกคือ พระครูประ
ธรรมบุญโญ กับพ่อแสนประจักษ์นาหลักฐานปัจจุบันนี้
ระฆังก็ยังดังกังวานอยู่ เมื่อนักทัศนจารเข้าไปแล้ว เคาะ
ระฆังเพื่อขอให้ชีวิต และชื่อเสียงของตัวดังเหมือนเสียง
ระฆังก้องถ้ำ

ผู้เปิดทางถ้ำ

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้มีชาวบ้านได้เข้าไปทำไร่
มากขึ้น เพราะที่บริเวณนี้ปลูกผลิตได้ผลงอกงามจริงๆใน

จำนวนผู้บุกเบิกที่ทำกินก็มีอินตะข้อ บ้านเดิมอยู่ตำบล
 แม่นะท่านได้ยกครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานที่ ใหม่นี้และครอบ
 ครวอื่น ๆ ก็มาสมทบกระทั่งได้เป็นหมู่บ้านใหม่เกิดขึ้น
 ตามสิ่งแวดล้อม อากาศดี น้ำบริบูรณ์ และมีถ้ำ จึงเรียก
 บ้านนี้ว่าบ้านถ้ำ ชาวบ้านอยู่กันด้วยสงบสุข มีเรื่องราว
 อะไรก็ประจักษ์อินตะข้อ ในเวลาต่อมาชาวบ้านได้ยกให้
 เป็นหัวหน้าหมู่บ้านประกอบกับนิสัยของอินตะข้อ เป็นคน
 เป็ดเผย พูดจาเสียงดังคนนับถือยำเกรง นอกจากนั้นเป็น
 คนที่อยู่ในศีลธรรมอันดีจึงปกครองหมู่บ้านให้อยู่ความสุข
 ทุกคนถือศีล ๕ ศีล ๘

นกและสัตว์ต่าง ๆ มากมาย เพราะคนไม่ฆ่าจะบริ
 โภคก็ต่อเมื่อสัตว์นั้นตายเอง อินตะข้อเป็นผู้ที่ธรรมจน
 แดกฉานได้เป็นผู้นำให้ชาวบ้านมีการสวดมนต์เช้า และ
 เย็นโดยที่ทุกคนนั่งอยู่ในบ้านสวด เวลาเช้าเสียงสวดมนต์
 ที่ก้องกับหุบดอยดูเป็นเสียงสวรรค์ และเป็นสุข เป็นเสียง
 ที่หน้ากลั้วของภคมีปศุ

ชาวบ้านตลอดถึงข้าราชการต่างๆ ในอำเภอ รัก
และนับถืออินทီးชื้อมาก จะสร้างอะไรก็ช่วยกัน เช่นอินทီး
ชื้อจะทำนา ชาวบ้านจะช่วยกันไถนาปลูกข้าวตลอดถึงฤดู
เก็บเกี่ยวชาวบ้านจะจัดการให้เสร็จ ต่อมาพม่าได้ยกทัพ
มาตีไทย แต่มาแบบกองโจร ปล้น ทุบเล็ก ทุบน้อย
เป็นเหตุให้ทางพ่อเมืองสงสัยพฤติกรรมของอินทီးชื้อ จึง
สั่งจับมาขังคุก เมืองเชียงใหม่ ใส่โซ่ตรวนอย่างแข็งแรง
หาทำความสทกสท้านแก่อินทီးชื้อไม่ ขณะที่ได้รับการจอง
จำนั้น ก็ได้ขาดการปฏิบัติสวดมนต์ภาวนา

เป็นที่เปิดเผยได้ว่า ผู้ที่พบคณะแรกคือ

พระครูบาประธรรมมัญญโญ กับพ่อแสนปีระตานาน
หลักฐานปัจจุบันนี้ระฆังก็ยังคงมีวางอยู่ เมื่อนักศึกษารวเข้า
ไปแล้วเคารพระฆังเพื่อขอให้ชีวิต และชื่อเสียงของตัวดังเหมือน
เสียงระฆังก้องถำ

ผู้เปิดถ้ำ

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้มีชาวบ้านได้เข้าไปทำไร่มากขึ้น
เพราะที่บริเวณนี้ปลูกพืชได้งอกงามจริง ๆ ในจำนวนผู้บุกเบิก

ที่ท่ากินนิกัม อินตะซ้อ บ้านเดิมอยู่ตำบลแม่นะ ท่านได้ยก
 ครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานที่ใหม่นี้ และครอบครัวยื่นๆ ก็มาสม
 ทบกระทั่งได้เป็นหมู่บ้านใหม่เกิดขึ้น ตามสิ่งแวดล้อม อากาศ
 ดินน้ำบริบูรณ์ และมีถ้ำ จึงเรียกบ้านนี้ว่าบ้านถ้ำ ชาวบ้าน
 อยู่กันด้วยความสงบสุขมีเรื่องอะไรก็ปรึกษา อินตะซ้อ ต่อมา
 ชาวบ้านได้ยกให้เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ประกอบกับนิสัยของ
 อินตะซ้อ เป็นคนเปิดเผยพูดจาเสียงคนนับถือยำเกรง นอก
 จากนี้เป็นคนที่อยู่ในศีลธรรมอันดี จึงปกครองหมู่บ้านให้อยู่
 เป็นสุข ทุกคนคือศีล ๕ ศีล ๘

บรรดาสัตว์ต่างๆ มากมาย เพราะคนไม่ฆ่า จระบี
 โภคก็ต่อเมื่อสัตว์นั้นตายเอง อินตะซ้อเป็นคนที่มีธรรมจนแตก
 ฉานได้เป็นผู้นำให้ชาวบ้านมีการสวดมนต์เช้าและเย็น โดยที่
 ทุกคนนั่งอยู่ในบ้านสวน เวลาเช้าเสียงสวดที่ก้องไปหุบเขา
 คล้ายเสียงสวรค์และ เป็นสุขเป็นเสียงที่น่ากล่าวของภูมิตำ

ชาวบ้านตลอดถึงข้าราชการต่างๆ ในอำเภอรักและนับ
 ถูอินตะซ้อมากจะสร้างอะไรนี้ช่วยกัน เช่นอินตะซ้อจะทำนา

ชาวบ้านจะช่วยกันไถนาปลูกพืชตลอดกับเกี้ยวให้เสร็จ ต่อ
 มาพม่าได้ยกทัพมาตีไทยแต่มาแยบกองโจร ปล้นที่ละเล็ก
 ที่ละน้อย เป็นเหตุให้ทางพ่อเมืองสงสัยพฤติการณ์ของอินเฒ่า
 จึงส่งจับมาขังที่คุกเมืองเชียงใหม่ใส่โซ่ตรวนอย่างแข็งแรงหา
 ทำความสทกสะท้านแก่อินเฒ่าหรือไม่ ขณะที่ได้รับการจองจำนั้น
 ก็มีได้ละการปฏิบัติสวดมนต์ภาวนาเป็นประจำ ทางเรือนจำ
 จึงได้เขียนรื่องนี้ไปยังพ่อเมือง ทางพ่อเมืองจึงได้เชิญนัก
 ปราชญ์ทางบางกลกมาสนทนารวมด้วย การสนทนาดำเนิน
 ไปได้ ๓ วันเต็ม และการสนทนาก็ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแพ้หรือ
 ชนะในโอกาสสุดท้ายปราชญ์ ได้ชมความสามารถของ
 อินเฒ่า และขอร้องให้กรมการจังหวัดปลดปล่อย อินเฒ่า
 ต่อมาทางจังหวัดได้ไปปลดปล่อย พวกเหล่าข้าราชการที่เข้า
 ใจผิดต่างมาขอขมาโทษและสมัครเป็นลูกศิษย์ อย่างมากมาย
 ต่อมาทางรัฐบาลจึงตั้งให้เป็น พยาภิบาล เพื่อเป็นการตอบ
 แทนที่ได้จับอินเฒ่ามาคุมขังโดยปราศจากความผิด ประชา
 ชนทราบข่าวก็ได้หลงไหล กันสู่บ้านถ้ำเชียงดาว

วันหนึ่ง พยาภิบาลได้พาชาวบ้านประมาณ ๒๐ คนจุด
ไฟและเทียน เตรียมไปด้วยอีกมากมาย จะเข้าสำรวจแจ้งได้
ลงทางปล่องแจ้ง เมื่อเข้าไปก็มีสักการพระพุทธรูป และชม
ระฆัง และได้เคาะระฆังเป็นสัญญาณ ๓ ครั้ง เพื่อเสียงว่าถ้า
จะเลิกสักขนาดไหน คณะสำรวจชุดนี้ ได้เดินเข้าทางถ้าใหญ่
เห็นหินงอกหินย้อยสวยงาม สะท้อนแสงเทียนและไฟได้อย่าง
สวยงาม ข้างหนึ่งเป็นเสาหลัก ต้องใช้ไม้ไผ่ข้ามทำสะพานชั่วคราว
กระโดดเดินลงถ้ำนำ ทำสะพานข้ามน้ำไปอีกกระทิงที่ทวี
แคว้นเป็นทรายที่ไหล จากขวาไปซ้าย เมื่อเหยียบก้าวลงไปจะรู้
สึกทรายไหลไปอย่างแรง บางคนกลัวเป็นทรายเตลจึงไม่กล้า
ข้ามไป คณะทั้งหมดเดินทางกลับ ย้อนออกมาและสำรวจจุด
ซอกเล็กซอกน้อยต่าง ๆ ส่วนมากจะตัน เมื่อมาถึงปล่องแจ้ง
ก็สำรวจหลบออกมาเห็นเป็นช่องมีก้อนหินใหญ่อุดอยู่ มีช่องว่าง
เห็นได้ชัดว่าเป็นคนละก้อนกับตัวถ้ำ ชาวคณะจึงช่วยกันผลักก็
ไม่มีทางขยับเขยื้อน ในที่สุดพยาภิบาลจึงบอกให้ชาวคณะกลับ
บ้านชาวบ้านที่ไม่ไปด้วยมาสอบถามด้วยความสนใจมาก ค็นนั้น
มีการประชุม พยาภิบาลอยากให้ช่วยกันชุดเปิดปากถ้ำ วัน

รุ่งขึ้นชาวบ้านได้ช่วยกันหาไม้มาทำสะพานข้ามน้ำ ช่วยกันขึ้น
บันไดขึ้นไป เมื่อทำบันไดเสร็จก็ช่วยกันชุดได้ก้อนหิน ในที่สุด
ก็สำเร็จ ใช้เวลา ๑๕ วัน โดยก้อนหินหลุดกลงทางด้าน
ขวามือ ทางซ้ายมือ ยังมีหลักฐานอยู่ในปัจจุบัน

เปิดปากถ้ำสำเร็จแล้ว ชาวบ้านใกล้เคียงตลอดถึง
อำเภอใกล้เคียงได้เข้าไป สร้างบันไดเป็นรูปยานาค และรูป
กุมภลักษณ์ถือกระบองอยู่สองข้าง มีรูปสิงห์อีกข้างละตัว ทุกๆ
ชั้นบันไดได้เป็นรูปเทวดาไว้ สะพานข้ามได้อย่างสบาย มีหลัง
คาเรียบร้อย

ต่อมาได้ใช้ช่างเป็นชาวพม่า ชื่อ หม่อมส่งได้สร้าง
พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นศิลปะ ทางพม่า หม่อม
ส่งใช้ความพยายามทำอย่างประณีต ช่างเล็กช่วยกันน้อยขึ้นไปทำ
ดังจะเห็นอยู่ปัจจุบันนี้ ขณะที่หม่อมส่งได้ทำงานของตัวเองอยู่
นั้นได้มีคนเลี้ยงเหมือนมาวิ่งดังซดงซน และเขาไป บางครั้ง
ก็ได้มีคนเลี้ยงเหมือนคนเดินมีลักษณะ เท้าหนัก ๆ

บางครั้งได้มีคนเลี้ยงกลองตึง ๆ จนทำงานไม่ได้ ก็นำ
เรื่องนี้มาปรึกษาพยาภิบาล จึงได้ร่วมกัน ๕ คนได้สำรวจที่มา

ของเสียงนั้นต่อมาก็คือได้ยินเสียงตรงนั้นอีก เป็นลานมีผนังหิน
เกือบจะชิดกันมีช่องว่างประมาณ ๑ ศอกคนลอดเข้าไปอย่าง
ลำบากเมื่อคณะสำรวจได้เอาไม้หย่องเข้าไปก็สามารถเข้าไป
ข้างในได้ก็เป็นช่องทางที่จะสำรวจ จึงทุบหินผนังให้กว้างพอ
คนลอดได้เมื่อเข้าไปทุกคนต้องตกคั้ง เพราะเป็นถ้ำโพรงใหญ่
ไม่น้อยกว่าถ้ำใหญ่ มีพื้นเรียบ ไกล ๆ ช่องลอดเข้ามามีรูป
คล้ายม้าจึงมองรอบ ๆ คล้ายแท่นหินนอน คณะนี้พบ ภิบาลเป็นผู้
รู้ตำนานจึงว่านี่คือที่นอนของนางอินเหลา ทุกคนขนลุกหมด
พบภิบาล บอกว่าที่เหวข้างทางที่มีคนใหญ่ ๆ นอนตาย
นั่นคือทรางของนางอินเหลา ที่อกแตกตาย เมื่อกินเจ้าหลวง
คำแดงผู้มีบุญญาธิการไป จึงเดินกันต่อไปก็พบชอกผนังมีช่อง
เข้าไป ทุกคนจึงเดินเข้าไปดู เห็นเป็นช่องลึกจึงไม่กล้าเข้าไป
ตรอบ ๆ ลานกว้างมีพื้นเรียบจึงเดินเลยไป ชาวคณะแทบจะ
ช็อคตาย เพราะมีอยู่ช่องหนึ่ง เมื่อมองเข้าไปก็เห็นงูใหญ่ ๒
ตัว ตัวหนึ่งสีขาวอีกตัวหนึ่งดำ นอนขวางทางอยู่พบภิบาล
จึงให้คณะสำรวจนั่งลงแล้ว ท่านก็กล่าวว่าเทพารักษ์ทั้งหลายผู้
รักษាถ้ำข้าขออนุญาตให้เข้าชม ความงามด้วยเกิด ข้าไม่ต้อง

การอะไรทั้งนั้นพวกข้าขอสาบาล ถ้าพวกข้าคนใดทำผิดศีล
 ขอให้พองดำ ภูเขาจงลงโทษอย่าได้ให้ผ่านไป เมื่อกล่าวจบ
 ภูเขทั้งสองก็เลียบไปกันตัวละข้างเป็นช่องทางพอมุดได้ เท่านั้น
 พยาภิบาลจึงเรียกประตูรอบาป เมื่อข้ามประตูรอบาปไป
 ก็เจพบซากคล้าย โครงกระดูก กล่อนกลานแต่เป็นหิน
 พยาภิบาลจึงบอกแก่ชาวคณะว่านี่ คือซากกระดูกข้างพระ
 ฤาษีเดินต่อไปก็พบ ปอดหิน ซึ่งเรียกว่าปอดข้าง งามข้าง
 ผิงดิน ขาวโพล และมีหลักหินใหญ่ หลักนี้สำหรับผูกม้า
 วิเศษ และมองไปที่ผนังก็เจพบ รูปคล้ายมือใหญ่ติดอยู่ ต่อ
 ไปจะเห็นหินลักษณะคล้าย ซ้างสามเคี้ยวพยาภิบาล กล่าวว่า
 นี่คือ ซ้างเฮอร์วัญของพระอินทร์ แหงนชนไปอยู่ข้างบน จะ
 พบหิน รูปร่างคล้าย ๆ ขั้วตมขั้วบานมากมายเดินเลยไปอีก
 นิดหน่อยก็พบหินที่ขยับติดผนัง เป็นรูปคล้ายไก่ นี่คือไก่ยาม
 ของพระฤาษี ต่อมาจนกระทั่งถึงเหวลึกที่สุดของถ้ำทางซ้าย
 มือ และเห็นหินดำๆ หน้าตาของมนุษย์ พยาภิบาลกล่าวว่า
 นี่คือซากของฤาษีมอดอติวิญญานสังสวรค์ ชาวคณะย้อน
 กลับมามีช่องเล็กจึงยกไปดูเห็นเป็นอ่างน้ำ มีช่องเล็กๆ มาก

มาย พยาภิบาลจึงกล่าวว่า นี่คือน้ำของเทวดา แห้ง
 ชื้นข้างบน จะเห็นหินย้อยเป็นสีขาวบริสุทธิ์ และมีรูปเทพบุตร
 เทพธิดายืนคู่กันอยู่ข้างบน ต่อจากนั้นคณะได้เดินกลับทางเดิม
 มาถึงลานกว้างพยาภิบาลกล่าวว่า นี่คือนามกัฬาทะวดา
 แล้วทางซ้ายเป็นห้องประชุมเทวดาท่านพูดอย่างกับว่า ท่าน
 เคยมาประชุม ทำให้ทุกคนงงไปตามกัน ท่านนำคณะเข้าไป
 ๒๒ ท่านพูดซ้ำ ๆ ว่า นี่เป็นที่นั่งของพระอินทร์นาคราชอยู่ที่นี่ และ
 เทวดาทั้งหลายนั่งกัน แล้วนั่งลงประชุม พยาภิบาล ถือได้
 ด้วยมือซ้าย แล้วถือกำปั้นตลงทพนักมีเสียงดังก้อง คล้าย
 กลอง ทุกคนชนลุกไปตามๆกันชาวคณะจึงเดินทางกลับออกมา

เป็นที่เราได้ชมกันอีกถ้ำหนึ่งคือ ถ้ำม้าของฤาษีเมือชาว
 คณะเดินทางกลับ พยาภิบาลได้กล่าวว่า ถ้ำใหญ่ที่เราไปถึง
 ถ้ำนั้นและข้ามไปถึงทรายไหลแล้ว ท่านกล่าวว่าเราจะได้ไปอีก
 ในถ้ำนี้มีสระน้ำสำหรับชาวลับแลถึง ๗ สระ เราพบเพียง ๓
 สระเท่านั้น อีก ๔ สระ นั้น ใหญ่และกว้าง คนไม่มีบุญจะไม่
 โอกาสได้พบ

ผู้พบถ้ำแก้ว

เมื่อเดินถึงสะพานที่สองภายในถ้ำแล้ว ทางด้านซ้ายมือของท่านจะมีทางลงสู่เหว และเดินตามทางไป ระยะเล็กน้อยประมาณไม่ได้ ตามตำนานกล่าวว่า ถ้ำแก้ว นี้ ได้เป็นที่พักของพญานาค เมื่อครั้งมาประชุมในการสร้างของวิเศษให้พระพรหมฤๅษี ผู้พบช่องทางคือ นายอ้าย แก้วมัญญา พบเมื่อประมาณปี๒๕๐๐ขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเข้าทอดพระเนตรถ้ำเชียงดาว นายอ้าย ไท้มาช่วยชาวบ้านทำสะพาน ขณะนั้นนายอ้ายเกิดปวดท้อง จึงหาที่หลบตาคน ก็หวัตะเกียงติดมือไปด้วย เพราะเกรงอันตราย พอเดินมาตามช่องทางเท่าไร ก็เป็นทางตลอดจึงได้พบกับเจดีย์ซึ่งเป็นทรายล้วนกมดพื้นทรายมีรอยเท้ามากมาย จึงได้พิจารณาดู ทำให้ความปวดท้องหายไปแล้ว คิดว่านี่ก็เป็นถ้ำใหญ่เหมือนกัน จึงเอามือพองเจดีย์ทรายเหล่านั้นเสียบขี้มีราว ๆ ๕๐ องค์ เมื่อพองเสร็จก็กลับออกมาทำงานต่อ และเล่าให้เพื่อนที่ทำงานด้วยกันฟัง จะไปชมกันในวันนั้นเวลาไม่พอ จึงนัดกันในวันรุ่งขึ้น

รุ่งขึ้นถึงเวลาทำงาน ทุกคนรีบทำงานเสร็จแล้วจึงชวน
กันเข้าไปชมความงามของถ้ำ เมื่อคณะไปถึงเจดีย์ นายอ้าย
ก็ชี้ให้ดู ปรากฏว่าเจดีย์ทรายคงสภาพเดิม ไม่พังทะลายเลย
น่าแปลก เลยเรียกกันว่า เจดีย์ผี จึงพากันเดินต่อไป ก็พบ
กับเจดีย์ทรายองค์ใหญ่ รอยๆ เจดีย์นี้ มีรอยเท้าเล็กบ้าง ใหญ่
บ้าง บางรอยใหญ่ถึงหนึ่งศอกคน บางรอยเล็กเท่า ๒ นิ้ว
มือ เป็นรอยเท้าแบบไม่สวมรองเท้า เกือบเต็มพน เดินเรื่อย
ไปอีกนิดหน่อย ทุกคนมองเห็นเป็นภูเขาทรายสูงประมาณ ๑๐
เมตร มีฐานยาวประมาณ ๕๐ เมตร แหงนดูข้างบน เห็นเป็น
ช่องจากข้างบน บางคนว่า ทรายไหลแล้ว ข้างบนไหลลงมา
ในฤดูฝนน้ำจะเต็มถ้ำเข้าไปไม่ได้ แต่ทรายก็เท่าเดิมทุกปี
จากดอยทรายประมาณ ๑๐ เมตร ก็ให้เห็น เหวใหญ่ และ
ลึกมาก มีน้ำขึ้นเกือบเต็ม คล้ายๆ บ่อน้ำ แต่กว้างมาก น้ำ
สีเขียวเข้มเงาสะท้อนดราวกระจก ข้างปากเหว เห็นเป็นรูป
สัตว์เล็กๆ ต่าง ๆ มีหินย้อยลงมาเป็นรูปต่างๆ กัน ตรงช่อง
เหวเห็นรอยลักษณะคล้ายรอยไม้ที่ข้างลากเป็นทาง นี่คือรอย
ของพญานาค เห็นรอยเกล็ดอยู่บางแห่ง ยังมีถ้ำน้ำมัน

เชื้อเพลิงของเราจะหมด จึงเดินทางกลับออกมา ก่อนจะออก
 ทุกคนได้ช่วยกันพังเจดีย์ทรายอีก จนหมด อีก ๓ วันต่อมา
 พวกเราได้น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างเพียงพอ ก็พบว่า เจดีย์ทราย
 ที่พังวันนั้นได้กลับคงสภาพเดิมอีกตามเคย ทุกคนขนลุกไปตาม
 กัน รอบแท่งที่ปรากฏอยู่เช่นเดิม ภายในบริเวณถ้ำ เมื่อเรายก
 ตะเกียงเจ้าพายุขึ้นแสงสะท้อนจาก ผงงี้และหินย้อยเป็นประกาย
 วูบววยเหมือนเพชร แสงตลอดทาง ขากลับพวกเราได้
 สังเกตดูทางที่เราเดินมามีลักษณะคล้าย ๆ ท่อนซุง แต่เป็นซุง
 สูงประมาณยี่สิบนิ้วก้น เรียงกันบางอันก็แตกเป็นหิน
 ตามสันนิษฐาน เข้าใจว่าเป็นทรายที่ตันไม้กลายเป็นหิน อายุ
 หลายล้านปี

การก่อสร้าง

วัดประจำหมู่บ้านถ้ำ พยาบาลได้จัดสร้างบนเนินดิน
 ตรงข้ามถ้ำ ห่างกันประมาณ ๕๐๐ เมตร สร้างวิหารชั้น
 หลังหนึ่ง มุงหลังคาด้วยไม้เกล็ด ฐานวิหารยาว ๑๐ เมตร
 กว้าง ๕ เมตร เสาใช้ไม้เนื้อแข็ง ขนาดเท่าลำตาลสูง ๒๕

เมตร มีประธานองค์ให้มีพระประกอบทั้ง ๒ ข้าง วัดนี้ได้มีศรัทธาจากตำบลต่าง ๆ จึงได้มีถนนมาจากตำบลเมืองยาง ตำบลเซิงอว และตำบลแม่ระ ทั้ง ๓ สาย มารวมกันตรงบันได ทางตรงสู่บันไดถ้ำ ซึ่งในวันสำคัญในทางศาสนา ชาวพุทธจากตำบลต่าง ๆ ก็หลั่งไหลกันมาตามทางของตน มาร่วมกันทำบุญที่แห่งนี้ แล้วเข้าไปนมัสการในถ้ำ บริเวณนี้เรียกว่า “ช่วงทาน”

หลังจากเสร็จจากการสร้างวิหาร ท่านพยาภิบาลได้ลงมือสร้างบันไดนาคลงจากวัดสู่ “ช่วงทาน” พญานาค ๒ ตัวนี้ ตรงกับพญานาคบันไดถ้ำ ปัจจุบันวัดได้สร้างไปประมาณ ๒๐๐ ปี จึงมีหลักฐานเพียงเสาวิหารเท่านั้น

พยาภิบาลเป็นผู้นำในการก่อสร้างที่สำคัญ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ชาวบ้านทุกคนต้องเสียใจอย่างยิ่งคือการจากของพยาภิบาล อย่างไม่มีวันกลับ รวมเวลาที่พยาภิบาลอยู่บ้านถ้ำแห่งนี้เป็นเวลา ๒๓ ปี ชาวบ้านได้นำศพมาเผาที่วัดถ้ำ ต่อมา ชาวบ้านได้นำต้นโพธิ์ มาปลูก บนที่เผาศพ ปัจจุบันต้นโพธิ์นั้น สูง ๓๐ เมตร

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๕๖ มีฎีกาองค์หนึ่งนามว่า อุดันชะ
เป็นชาวไทยใหญ่ มาจากเมืองลายข้า ในทราณเสตทเหนือ
มีความรู้แตกฉานทางธรรมสมณะและวิปัสสนา เมื่อเดิน
ทางมาถึงถ้ำหลวงเชียงดาว จำวัดอยู่ได้อบรมสั่งสอนชาว
บ้านจนเลื่อมใส บางคนขอบวชในบวรพุทธศาสนา ผู้หญิง
บางคนบวชเป็นชี ชำนาญได้แพร่สพัดไปทั่วเมืองต่างๆ ใน
เวลาอันรวดเร็ว ผู้คนหลงใหลกันไปทำบุญและฟังเทศน์
เริ่มต้นการสร้างทายกทายิกา และพระภิกษุ สามเณร โดย
การนำของพระอุดันชะ ได้สร้างเจดีย์องค์ใหญ่ไว้ที่ปาก
ทางเข้าถ้ำ เป็นแบบพระธาตุตะโก้ง เมืองแรงกนในประ-
เทศพม่า โดยมีพระธาตุองค์ใหญ่อยู่กลาง และมีพระธาตุ
องค์เล็กล้อมรอบถึง ๒๔ องค์ และได้สร้างเจดีย์องค์เล็ก
ที่ซ่งอนผาอีก ๔ องค์ และสร้างพุทธรูปติดหน้าผาองค์ คือ

องค์ที่ ๑ ชื่อ กกลันโฆ

องค์ที่ ๒ ชื่อ โคนกะนโน

องค์ที่ ๓ ชื่อ กัสปะ

องค์ที่ ๔ ชื่อ โกตะมะ

แล้วได้สร้างพระปางปรีนิพพานในถ้ำ ๑ องค์ แทนองค์
พระพุทธเจ้า กัสปะปรีนิพพาน สร้างบันไดขึ้น บันได
นี้ทำเป็นรูปลิงทอดสิงห์ไว้ ช่างผู้สร้างมีชื่อว่า 'หม่องอ๊ด'

พระเจ้าทันใจ

เมื่อสร้างพระปางปรีนิพพานในถ้ำเสร็จ พระอุคันธะ
ต้องการ พระประธาน สำหรับ ศาลาทานในวันฉลองพระ
สร้างใหม่ ดังนั้นจึงมอบหมายให้หม่องส่งผู้สร้างพร้อมกับ
ประชาชนผู้ใจบุญตลอดถึงพระภิกษุสงฆ์ พระพุทธรูป
สร้างเสร็จภายในเวลาเพียง ๓ วัน ลำบากมากในการทำ
ได้สำเร็จเรียบร้อย แต่พระพุทธรูปองค์นี้สร้างได้เสร็จ
ทันใจ จึงตั้งชื่อพระพุทธรูปนี้ว่าพระเจ้าทันใจ

ในเวลาต่อมา ได้ช่วยกันสร้างทำนบกั้นน้ำแม่ยาดัง
เพื่อทำนา สระใหญ่มีความกว้าง ๑๐ เมตร จตุรัส หน้า
ถ้ำเสือดาว เพื่อสร้างพระพุทธรูปทองแดง และทำอิฐใน
การสร้างบันไดขึ้นสู่ถ้ำเสือดาว ได้ทำสวนดอกไม้กว้าง ๑

ไร่ มีดอกนานาชนิด จัดเป็นพวก ๆ ซึ่งมีศรัทธาท่านผู้ใจ
บุญนำไปปลูก และสร้างกุฏิอีก ๑ หลัง

ปัจจุบันหาซากได้เพียงแต่อิฐกุฏิเท่านั้น สวนดอก-
ไม้ และสระน้ำไม่เหลือหลักฐานเลย

พระอัครธยานี นี้ปฏิบัติตนเป็นฤาษี ไม่บริโภคน้ำ
เนื้อสัตว์ถือศีลอย่างเคร่งครัดอบรมประชาชนได้อย่างดี

พระอัครธยานีท่านได้ผ่าน วิทยาลัยศาสนาจาก
สำนักใหญ่ที่เสกิงโซ่ว เมืองจ๊กกาย ประเทศพม่า

ท่านได้พำนักอยู่ที่ถ้ำหลวงเป็นเวลา ๑๒ ปี เต็มแล้ว
ท่านได้เดินทางไปจาริกธรรมให้แก่พวกไทใหญ่ ที่อำเภอ
ปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากอำเภอปายท่านเดินทางต่อ
ไปเมืองบั่น และในที่สุดก็กลับไปเมืองลายข้า และชาว
เมืองบั่นได้นิมนต์กลับมาอบรมประชาชนที่นั่นอีก ในการ
เดินทางครั้งนี้ท่านได้นำพระทองแดงที่สร้างขึ้น ณ ถ้ำเชียง-
ดาวไปอวดชาวเมืองต่าง ๆ ที่ท่านผ่านไปในปี พ.ศ. ๒๔๖๔
ท่านมรณภาพที่เมืองบั่นนั่นเอง

ถ้ำเสือดาว

ห่างจากถ้ำหลวงไปทางทิศเหนือราวๆ ๓๐๐ เมตร
ในถ้ำไม่ลึกเท่าใดนัก แต่ก่อนมาเป็นที่อาศัยของเสือ
ดาว เพราะถ้ำนี้อยู่กลางหน้าผา แม้แต่คนยังขึ้นไม่ได้
ต้องใช้บันได เสือดาวเท่านั้นที่ขึ้นต้นไม้ได้ มีต้นไม้
ใหญ่อยู่หน้าถ้ำ เสือดาวก็อาศัยต้นไม้เป็นบันได

๕ เมื่อพระอัครมหาราชต้องการจำลองถ้ำใหญ่นี้ประ-
ชาชนเข้าไปนมัสการมากมายและพลุกพล่านไม่สงัด ฉะนั้น
พระท่านจึงดำรัสสร้างกุฏิเพื่อแสดงธรรม และได้สร้างบันได
ขึ้นไปเพื่อตั้งจิตภาวนาในยามสงบ จะไม่มีเสียงอะไรกวน
เลย ส่วนเสือดาวเจ้าของถ้ำ เมื่อประชาชนมาบูรณะก่อ
สร้าง สัตว์ร้ายจึงหนีเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าลึก

การก่อสร้างเมือปี พ.ศ. ๒๔๗๗

ท่านครูบาศรีวัชย์ มาจากวัดบ้านปราง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นนักบุญของภาคเหนือ องค์ผู้สร้างถนนขึ้นสู่ดอยสุเทพ และสร้างถาวรวัตถุที่สำคัญ ๆ อีกมากมาย นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของท่านได้สร้างไว้

จากเลื่องเล่าลือกันว่าถ้าหลวงเชียงดาวใหญ่โตและสวยงามมาก ท่านจึงเดินทางมาจำพรรษาที่นี่

เมื่อท่านมาเห็นสภาพความเป็นวัดของวัดถ้ำ แทบจะไม่มีอะไรเลย นอกจากถ้ำ จะเทศน์ก็ต้องอาศัยร่มไม้ ท่านจึงปรารภกับชนประการ ในสมัยนั้นท่านเป็นนายอำเภอเชียงดาวว่าจะสร้างวิหารสักหลัง เพื่อประกอบศาสนกิจ ชาวบ้านชาวเมืองต่างหลั่งไหลกันมาสู่ถ้ำเชียงดาว บ้างช่วยแรงงาน บ้างช่วยบริจาคทรัพย์ ได้สร้างพระวิหารกว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๓ เมตรพร้อมด้วยพระประธาน ๑ องค์ การสร้างวิหารหลังนี้ มีศรัทธาท่านผู้ใจบุญจากอำเภอและจังหวัดต่างๆ ได้มาช่วยกันสร้างอย่างมากมาย ใช้เวลาในการสร้างถึง ๓ พรรษา พร้อม

กันนี้ ได้สร้างกุฏิให้พระภิกษุสามเณรอีก ๑ หลัง ต่อมาไม่มี
พระเณรที่ทรุดโทรม และพัวลงในเวลาต่อมา

การก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๔๔๑

ผู้ใจบุญประกอบด้วย นายพวง สุขสามัคคี ดำรงตำแหน่ง
นายอำเภอ ขณะนั้นพร้อมกับ นายโสภณ ณ เชียงใหม่ ได้
สละทรัพย์ และกำลังกายทุนการสร้างศาลพ่อเจ้าหลวงคำแดง
โดยรื้อศาลาเก่าที่ผู้พัง ได้รับแรงศรัทธาจากประชาชน อำเภอ
เชียงดาว และอำเภอใกล้เคียงได้รวบรวม จตุปัจจัย ในการ
สร้างศาลเสร็จ ยังมีทุนทรัพย์เหลืออีก จึงได้ลงมือสร้างกุฏิ
พระ ใช้เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก สำเร็จอีก ๑ หลัง ใน
การครั้งนี้ ได้จัดให้民工ฉลอง มีมหรสพสมโภชตลอดงาน
รวม ๗ วัน ๗ คืน และเป็นงานประเพณีประจำปีตลอดมา
ในโอกาสนี้ได้จัดทำพิธีบวงสรวง อันเชิญดวงวิญญาณของพ่อ
เจ้าหลวงคำแดง มาทรงเพื่อช่วยเหลือประชาราษฎร ในขณะ
นั้นประชาชนหลงใหลกันศาลเจ้าพ่อคำแดง เพื่อขอความ
ช่วยเหลือ การทรงนี้ได้ทรงต่อหน้าประชาชนนับพัน โดย

เหล่าเช่นเพียงหนึ่งขวตให้ผู้ทรงคัมแล้ว เหาวางลงเหล่าจะเต็ม
ตั้งเดิม ให้แจกจ่ายกันคัมจนเมาทุกคนที่มาในที่นั้นเหล่าขวต
นั้นก็ไม่หมด

การก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๔๘๒

เจ้าอาวาสองค์ใหม่ ของวัดถ้ำเขียงดาว ได้อาราธนา
นิมนต์มาจาก สำนักวัดจอมศรีตำบลแม่ทะ อำเภอเขียงดาว
มาเป็นเจ้าอาวาส คือ หลวงพ่อทองคำ จิตสโร ได้อบรม
สั่งสอนพุทธศาสนิกชนสืบต่อไป และเป็นยุคแห่งการบูรณะ
ก่อสร้างต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยการแผ้วถางป่ารอบ ๆ บริเวณวัด
และปรับพื้นที่ให้เรียบราบ และเปลี่ยนสะพานเข้าถ้ำเป็นสะพาน
ลอมมีหลังคา และสร้างหลังคามันไถเข้าสู่ถ้ำ ได้สร้าง
สะพานข้ามเหวต่าง ๆ ภายในถ้ำให้ถาวร จากแรงศรัทธาของ
ชาวพุทธ ทั่วประเทศไทยและต่างประเทศได้หลั่งไหลมาช่วย
กันสร้าง นอกจากนั้นหลวงพ่อกำนันมีของดีมากมาย เช่นผ้า
ยันต์ ผ้ากระแจะ ตระกรุดแจกจ่ายให้ลูกศิษย์ และพุทธบริษัท

ใช้เพื่อแคว้นคลาตอันตรายทั้งมวล ซึ่งรายได้จากการบูชา
ท่านได้ทำสร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ

ต่อมาท่านได้รับการร่ำรวจากท่านผู้ใหญ่อันหลาย ขอ
ให้ทางวัดช่วยเหลือแสงสว่างให้เพียงพอเพราะถ้าใหญ่แต่เงย
เจ้าพายุ มีกำลังแสงน้อย จึงดูสวยงามลดน้อยไป

ไม่นานนัก ไฟฟ้าก็ได้บริการกระแสไฟแก่พวกนัก-
ทัศนาวร ครั้งแรกเครื่องกำเนิดเพียง ๕ กิโลวัตเท่านั้น
แสงสว่างยังไม่พอเท่าที่ควร จึงได้ปรับปรุงเป็นเครื่อง
๑๐ กิโลวัต

การสร้างพระอุโบสถ

การประกอบศาสนกิจ ของพระภิกษุในวัดถ้าหลวงเชียง-
ลาวลำบากมาก ต้องออกมาร่วมพิธีที่วัดข้างนอก ต้องเสีย
เวลาเดินทาง ประกอบกับทางวัดไม่มีรถใช้ต้องมาด้วยความ
ลำบาก และหลวงพ่อบุญก็มากแล้ว จึงดำเนิการสร้าง

อุโบสถหลังใหม่ บัดนี้ตัวอุโบสถสร้างเสร็จแล้ว ยังคงค้าง
กำแพงแก้ว กำลังดำเนินงานต่อไป

การสร้างศาลาเปรียญ

ศาลาหลังนี้ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของสระน้ำ เป็นศาลา
ประดิษฐานของพระพุทธรูปหินอ่อน และไว้รับรองญาติโยมที่
มาทำบุญเป็นจำนวนมากได้พักอาศัยกัน และใช้แสดงธรรม
ในวันพระธรรมสวนะ และวันพิธีต่าง ๆ ด้วย

การบูรณะศาลา

หลวงพ่อดองคำได้สร้างศาลาครอบพระเจ้าทันใจ เป็น
รูปทรงไทย ในตอนแรกก็ทำผนังล้อม ๓ ด้าน ต่อมาเกิดพัง
ลง โดยไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง และอิฐนั้นได้ตกออกมาภาย
นอกหมด จึงได้เก็บเศษอิฐออกจนหมดเหลือให้เห็นเป็นสภาพ
ดังปัจจุบันนี้

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

พระพุทธรูปองค์นี้สวयงงามชาวบริสุทธ ที่ประดิษฐ์ในตู้
กระจาก ณ ที่ศาลาการเปรียญ โดยไม่ต้องใส่กฤษณานั้นได้สภาพ
เป็นมา คือ เมื่อพระภิกษุอุคันธะได้มาจากเมืองลพบุรี ได้เดิน
ทางเมืองมันดาล ซึ่งเย็นแหล่งที่มีหินอ่อนมากและนิยมกัน
แกะหินอ่อนภาพต่าง ๆ ตลอดถึงพระพุทธรูป พระภิกษุอุคันธะจึง
ได้บูชามาแล้วนำเข้าพิธีบวชเร็วบวช จึงมีความศักดิ์สิทธิ์มาก
เมื่อพระภิกษุอยู่ถ้ำเขียงดาวได้อัญเชิญเป็นพระบูชา และต่อมา
ได้ทำพิธีฝากต่อเจ้าหลวงคำแดง พระพุทธรูปองค์นี้สวยงงาม
เมื่อใครพบก็อยากได้ ใครขโมยเอาไปจากถ้ำเขียงดาว ก็
ไม่รอดเป็นส่วนมาก แม้จะมีวิชาเก่งทางแพทย์เช่นไรก็ตาม
เมื่อผู้ใดรู้ตัวทำผิด ให้รีบมาขอขมาโทษ ต่อพ่อเจ้าหลวงคำแดง
และนำของมาไว้ที่เดิม ก็จะรับบวชเหมือนเดิม

ครึ่งเมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพา ทำเอาคนล้มตายเป็น
 จำนวนมาก พอสิ้นสงครามก่อนกลับมีนายทหารได้ไปค้นหา
 ของดีตาม ถ้าจะได้พบพระพุทธรูปหินอ่อนจึงขโมยไป แล้ว
 นายทหารคนนั้นก็ตายไป อยู่ที่ไหนใครทำความเดือดร้อนมากใน
 ที่สุดต้องส่งกลับมาที่เดิมเป็นทอด ๆ กระทั่งกลับมาประดิษฐาน
 อยู่ ณ ถ้ำเชียงดาวซึ่งอยู่ในอาณาจักรล้านช้างเดิมนั้น

และได้สำเนาหนังสือของบริษัทเทวกรรมไฮสโตที่ไว้จัด
 พระพุทธรูปหินอ่อนกลับมาถ้ำเชียงดาวดังเดิมและเล่าปาฏิหาริย์
 ของพระพุทธรูปหินอ่อนมากมาย

(หนังสือนำส่งพระพุทธรูปหินอ่อน)

บริษัทเทวกรรมโฮสเทล

ถนนกรุงเกษม นางเลิ้ง พระนคร โทร. ๒๐๕๒๕

๑๐ กันยายน ๒๔๙๑

เรียน นายห้างสมบุญโฮสเทล

ผมต้องขอประทานโทษ เพราะผมตรึงตรองแล้วไม่มี
ใครเหมาะสมเท่าคุณ ขอได้กรุณาโปรดให้อภัยผมด้วยที่จะต้อง
รบกวน ขอให้ถือว่าเป็นการช่วยเหลือพระพุทธรูปหินอ่อนองค์
นี้ก็แล้วกัน

ก่อนอื่นพร้อมหนังสือนี้ และได้ส่งพระพุทธรูปหินอ่อนมา ๑
องค์ขอให้คุณโปรดรับไว้ และกรุณาได้ปฏิบัติตามนี้ทุกประการด้วย

๑. ได้โปรดนำพระพุทธรูปองค์นี้ ไปฝากไว้กับวัดใดวัดหนึ่งใน
จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแล้วแต่คุณจะเห็นสมควร

๒. ได้โปรดแจ้งกับท่านด้วยว่า พระพุทธรูปองค์นี้ประ
สงค์จะกลบคนอยุ่ที่เดิม คือที่ ถ้ำเสือดาว เจ้าของผู้ฝากพระ
องค์นี้ไว้กับถ้ำซึ่งเขียนถ้ำนี้ ให้พยายามส่งข่าวไปให้ถ้ำนี้ทราบ
หรือฝากให้ใครเขาไปคืนที่ ถ้ำเสือดาว ด้วย และผมก็ได้ทราบ
เรื่องเมื่อนานนี้เอง คือเรื่องมีอยู่ว่า เมื่อประมาณ ๓๗ ปีมา
แล้วมีนายทหารปืนใหญ่ คุ่มทหารไปยังถ้ำเสือดาว ขณะ
เมื่อถ้ำนี้ไปกินข้าวเพล นายทหารได้ถือโอกาสนำเอาพระพุท

รูปองค์นี้ไป นายทหารผู้หนึ่งได้เข้าไปเก็บไว้ ก็ถูกย้าย ลุกตก
 นาทาย จึงได้ให้น้องชาย ซึ่งเป็นนายทหารนักบินไป นาย
 ทหารนักบินผู้หนึ่งตกเครื่องบิน ๒ ครั้งเกือบตาย นายทหารนัก
 บินเห็นว่าเอาไว้มิได้ จึงได้นำเอาไปมอบไว้กับเจ้าคุณและ
 คุณหญิง ต่อมากรรมาเจ้าคุณผู้หนึ่งก็ตาย บ้านช่องวอดวายหมด
 ต่อจากนี้ไม่ทราบเป็นเรื่องราวอะไร มีคน ๆ หนึ่งได้แอบเอาพระ
 พุทธรูปองค์นี้ไปวางไว้ที่บ้านผม มิได้บอกกับใครเลย ผมและ
 คุณพ่อนึกว่าพระปาฏิหาริย์มาแน่เลยทำบุญกันใหญ่ ต่อมา
 บิดาก็ตาย ระหว่างนี้กรรมาผมก็ไม่สบาย ถึงกับผ้าท้องผ้าไส้
 เมื่อวานนี้เอง ผมได้ทราบความจริงทั้งหมด รวมทั้งเรื่องราว
 แต่ก่อนนี้ด้วย เพราะเจ้าคุณที่มอบเอาวางไว้ได้สารภาพความ
 จริง ผมจึงได้หา รื้อหาหนทางสังคนเจ้าของ

อนึ่ง ขอได้โปรดแจ้งให้ท่านเจ้าของทราบด้วย ว่าผมไม่ได้เป็น
 ต้นเหตุให้นำเอาไป แต่เป็นผู้มีเคราะห์ร้ายที่ถูกเขานำมาทิ้งไว้ให้ และเมื่อ
 ผมได้ทราบความจริง ผมจึงได้รับการส่งมาโดยเร็วที่สุด ที่จะเร็วได้

ทั้งนี้ เมื่อคุณได้จัดการไปอย่างไรแล้ว ได้โปรดส่ง
 ข่าวให้ผมทราบด้วย จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นายทองศ อื่นทรทัศน์

คอบอ่างสลง

คอบที่สูงตระหง่านอยู่คำ^๕ฟาน เรียกว่าคอบอ่างสลง เพราะบนยอดคอบ^๕นี้ มีลักษณะเป็นหลุมกลมสองหลุมด้วยกัน หลุมใหญ่มี^๕เนื้อที่ประมาณห้าไร่ หลุมเล็กมีเนื้อที่ประมาณหนึ่งไร่ ลักษณะลึกลม ๆ ^๕นี้ทางพื้นเมืองเปรียบกับสลงซึ่งเป็นภาชนะทำด้วยเงินหรือทอง ส่วนใหญ่ที่นิยมกันเป็นสลงเงิน หรือพูดง่าย ๆ คือขันใบใหญ่ซึ่งกะเป็นลายสวยงาม

ด้วยความสูงของคอบ^๕นี้ บางตำนานได้เรียกว่าคอบเข็มดาว ต่อมาได้เพี้ยนไปตามกาลสมัย จึงเป็นคอบเข็มดาว และเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเข็มดาวด้วย

บนยอดคอบ^๕นี้จะมีส่วนสูง ไม่สม่ำเสมอกลันสลับซับซ้อนด้วยช่ออนผา และเนินแหลมมากมายในบริเวณอ่างนั้น อ่างใหญ่ลึกประมาณ หกร้อยเมตร อ่างใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกของอ่างเล็ก อ่างเล็ก^๕นี้มีความลึกประมาณห้าร้อยเมตร มีต้น

ไม่นานนาชนิดขึ้นเต็มทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะต้นหวาย อุดมสมบูรณ์
บางลำยาวหนึ่งร้อย ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร

ณ บริเวณเป็นที่ประชุมของเจ้าหลวงคำแดง ที่ได้นัด
ประชุมญาติผู้พี่ และบริวารทั้งหลาย การประชุมนี้จะใช้
สัญญา "อัยยอกัน" เสียงดังคล้ายๆปืนใหญ่ จะดังสะท้อน
ถึงหลายจังหวัดโดยที่ตอบต่างๆ ที่เป็นบริวารจะเป็นที่ถ่ายทอด
เสียงนี้เพื่อให้ผู้บ่าวอารักข์ และภักษทชเภยจกำลังนอนหลับอยู่
ให้มาประชุม การประชุมนี้ เจ้าหลวงคำแดงจะเป็นประธาน
ใช้เวลาประชุมเจ็ดวัน หากมีการพิจารณาโทษก็จะอัญเชิญ
เทวดามาร่วมด้วย

ระหว่างการประชุม ผู้บ่าว ภักษ ทั้งมวลจะต้องถือศีล
ภาวนา ห้ามบริโภคอาหารจำพวกเนื้อสัตว์โดยเด็ดขาด สถานที่
ที่เรียกว่าตออย่างสลุงนี้ จะไม่มีสิ่งสกปรกเลยแม้แต่ใบไม้แห้ง
เพราะเมื่อล่วงลงไป ลมก็จะพัดไปทอนหมด เรียกว่า "ผีกวาด"
รักษามี ในการประชุมบางคนจะได้ยินเสียงแห่อย่างอึกกระทึก
ครึกโครม ในปัจจุบันจะได้ยินข้าง บางปีเสียงจะดัง 'ทึด ทึด'
จะมีเสียงนั้นในยามดึก กระทั่งรุ่งเช้าเมื่อเสร็จการประชุม ก็จะมี

เสียงดัง คล้ายเสียงปืนนอก "อะบ๊อกลั่น" อีกครั้ง เป็นสัญญาณ
ว่า การประชุมได้เสร็จสิ้นลงแล้ว

ผู้พิชิตคอยอย่างสลับ

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้มีพรานป่าผู้หนึ่งชื่อว่า ลุงเปา
มีบ้านเรือนอยู่ในเขตบ้านเชียงดาว ประดิของแกกัต้องออกป่า
ล่าเนื้อเป็นประจำ วันหนึ่งลุงเปาต้องไปตามล่าพัง เพราะ
ไปชวนเพื่อน ๆ ไม่ว่าง ซึ่งเขาพากันไปทำบุญวัดเลียบ เพราะ
เป็นวันออกพรรษา ลุงเปาก็เลยออกป่าเอง คราวได้กระบอกน้ำ
ขึ้นแก๊ปคู่ชีพ และยามใส่อุปกรณ์ การเดินทางด้วยความ
ชำนาญ เพราะลุงเปาเป็นพรานป่ามาสัสิบกว่าปีแล้ว จึงเดิน
ทางลัดอ้อมทางด้านหลังถ้ำเชียงดาว เข้าป่าลึก ขณะที่เดิน
ไปนั้นพบรอยเรียงผาตัวหนึ่ง จึงเดินตามรอยไป แต่แล้วรอย
ก็ไปสับสนกับรอยสัตว์อื่นอีกมากมาย แกกัรีบติดตามรอยต่อ
ไป พยแต่รอยไม่ได้ยินเสียง ความทิวก็ประดังขึ้นมา แกกัจัด
การกินห่อข้าว กับน้ำพริกที่เตรียมมา พวกพรานป่านี้เขามี
เคล็ดลับอย่างหนึ่ง เวลาออกหากินเขาจะไม่นำอาหาร

จำพวกเนื้อ หรือไข่ไปด้วยเด็ดขาด ถ้านำไปเขาถือว่าจะไม่
 ได้เนื้อ เพราะว่าสัตว์ต่าง ๆ มีเจ้าของ คือ ผู้ป่า ถ้าเรา
 ห่อจำพวกน้ำพริก หรือบางคนห่อข้าวกับอาหารที่ไม่ใช่จำพวก
 เนื้อและไข่ เจ้าของสัตว์เหล่านั้นจะส่งสารเรา อาจจะปล่อยสัตว์
 ป่าให้เราฆ่า

เคล็ดเวลาเขาจะรับประทานอาหาร เขาจะจัดการเป็น
 ข้าวคำหนึ่ง เท่ากับคำที่เราจะรับประทาน จุ่มอาหารทุกอย่าง
 ที่รำนนำไป แล้วนำไปวางที่ที่ไม่ห่างจากที่เรารับประทานเท่า
 ไรกัน แล้วกล่าวเชิญ เทพารักษ์เจ้าป่าเจ้าเขามาร่วมรับประ
 ทานกับเราด้วย

นอกจากจะเป็นมงคลแก่ตัวแล้ว ยังจะได้โชคอีกด้วย

เมื่อลงป่าจัดการกับอาหารเรียบร้อยแล้ว แยกแยะหนุ
 นาฬิกา คือดวงตะวันซึ่งบัดนี้ตะวันได้คล้อยไปราว ๆ สามโมง
 แยกเดินทางต่อไป เพราะแกลคิดว่ ถ้าไปก็คงกลับทันจึงตาม
 รอยไปอีก ในที่สุดก็เข้าเขตป่าลึกไปโดยไม่รู้ลึกตัวซึ่งในป่านี้
 ไม่มีแสงแดดส่องลอดเข้าไปถึง ต้นไม้ขึ้นเต็มผดไป

หมด ลงไปเดินจนกระทั่งหิว เมื่อหิวแกก็อาศัยน้ำขิงตาม
 ขื่อเล็ก ๆ พอประทังไปได้บ้าง พวกพรานป่าเมื่อเข้าป่า ถ้า
 เขาหลงทางจะอาศัยรอยเท้าของตัวเอง และดวงอาทิตย์ แต่
 ขณะนี้ดวงอาทิตย์ช่วยอะไรลงป่าไม่ได้เสียแล้ว ในป่าขณะนี้
 มีแต่ใบไม้ที่ร่วงลงมาทับถมกันจนหนาแน่นเวลาเดินเข้าไปจะไม่
 ปรากฏรอยเท้าเลย ลงป่าคิดจะกลับแล้ว แต่หาหนทางกลับไม่
 เจอเลยแกอาศัยกำลังใจดันดันต่อไป หิวก็หิว บุงก็เริ่มรังควาน
 เหลือบก็กัด อากาศรอบ ๆ บริเวณ เริ่มเย็นขึ้นเสียงลมก็
 ได้ยินแว่วมาแต่ไกลพัดยอดไม้เห็นแต่ต้นไม้ไผ่ ๆ แต่ลมไม่
 สามารถพัดเข้ามาได้ เพราะต้นขึ้นแต่กกิงก้านสาขากว้างหมด
 อากาศเริ่มเย็น เสียงจิ้งหรีดเริ่มส่งเสียงร้องระงมทั่วป่ากว้าง
 จนฟังวังเวงไปหมด อากาศเย็นเยือกเข้าทุกทีมองหาทางก็
 ไม่เห็น สัญชาติญาณแห่งความกลัวของลงป่า ได้เกิดขึ้นโดย
 อาการหนาวเหน็บกำลังก่อตัวเวลาที่ก้าวเกือบจะไม่มีแรง แต่ความ
 กลัวทำให้ลงป่าพยายามก้าวต่อไป เพื่อค้นหาทางกลับแต่ต้อง
 ล้มลุกคลุกคลาน เสียงกระโดดชนยอดไม้ทำให้เมแทบยื้อค
 เพราะเสียงกระโดดข้ามไปวิ่งไปแต่ไกล คือเสียงสัตว์กำลังไล่

กัน ด้วยความเป็นพรานป่าแกพอจะเดาเหตุการณ์ได้ เพราะไม่สามารถมองเห็น เป็นเสียงของเลือดดาวไล่จับนกที่มาเกาะอาศัยอยู่ในดงทึบนี้ เสียงนกร้องอย่างตลกใจ และเสียงคำรามคล้ายแมว แต่ดังกว่าแมวหลายเท่าและห้าวกว่า คือเสียงร้องของเลือดดาว

ลุงเป่าก๊วขาแทบไม่ออก แต่ก็พอจะทราบด้วยสัญชาตญาณของพรานป่าว่าสัตว์ทั้งสองอยู่ไกล จึงรีบจำ แต่ขาทั้งสองเกือบแข็งด้วยความหนาว และท้องแสบด้วยความหิว ลุงเป่าจึงขึ้นเพื่อพักขานานพอประมาณ แต่ความหนาวทำให้ลุงเป่าสั่นเกินไปทั่วกายขึ้นกอดขยับแน่น ค่อยก๊วขา แต่มันช่างปวดเหลือประมาณ จึงเดินช้า ๆ ต่อไปเพื่อจะพบกับความสว่างข้างหน้า

ลุงเป่าเดินต่อไปกระทั่งมาทะลุป่าโปร่งแห่งหนึ่งสามารถมองเห็นไปจนถึงฟ้าได้ เห็นดวงดาวระยิบระยับพระจันทร์เต็มดวงตรงศีรษะพอดี มองดรอบ ๆ ก็เห็นแต่ป่าทึบปราศจากสิ่งที่เป็นมนุษย์ เสียงสัตว์เล็ก ๆ ที่ร้องระงมเสียงยังไม่ได้จางหายไป แกล้มมองพระจันทร์อยู่นานเพื่อรอเดือนคล้อยแก่ก็กลับทิศทางได้ ว่าทิศไหนเป็นทิศไหน

ลงเป่า หันหน้าไปทางซ้ายมือของแก เพราะว่าแกมาจาก
ทางใต้ เริ่มก้าวต่อไปในท่าที่ย่อครึ่งหนึ่งเพื่อหาทางกลับ แก
เดินอย่างมีความหวังความหวังก็ลึมนานแสนนานจึงเดินต่อไป
แต่ก็ไม่มีความหวังจะพบทางเลียบมืดเข้าไปทุกที จะกลับมาก็เดิม
ที่เห็นพระจันทร์ก็ไปไม่ถูก ในที่สุดคนเราจะเดินได้นานขนาด
ไหนหิวก็หิวซากก็ก้าวไม่ออก และสิ่งที่ทำสัมผัสขณะนั้นรู้สึกเป็น
หินบ้างดินบ้าง แกเดินไปอีกเล็กน้อย พอแกเห็นต้นไม้บางๆแก
ก็พยายามก้าวต่อไปแต่ก้าวไม่ออก จนหมดแรง ความพยายาม
ก็สิ้นสุด แกล้มลงตรงพื้นที่เป็นโคลนหิน แกกลับไปไม่รู้ว่ามี
เป็นเวลาอะไร

รู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง ก็ต่อเมื่อถูกแดดเผาตัวเองจนร้อน
ค่อย ๆ ชยิบซาที่รู้สึกว่ามันยิ่งกว่าเหล็กก็ชยิบไม่ชน แกจึง
พลิกตัวซึ่งเกือบจะไม่ไหว แกล้มตาช่นแสงอาทิตย์จ้าจนแสบ
ตา แกพยายามกระพริบหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสายตาชิน
ต่อแสงแดด ในตอนแรกแกคิดจะอาศัยดวงตะวัน แต่ขณะนั้น
พระอาทิตย์กำลังตั้งตรงพอดี ไม่สามารถจะกำหนดทิศทาง
เดินได้ จึงรวบรวมกำลังทั้งหมดพลิกตัวอีกครั้งหนึ่ง แกจึง

กลิ้งลงมาหลายทอด เพราะที่แกนอนเป็นบนเนิน พอพองตัว
 ลูกขึ้นได้แกมองดูรอบ ๆ ตัวก็ไม่เห็นมีอะไรที่พอจะกินแก้หิวได้
 เลย มีแต่ตุงหวายเป็นพืดเต็มไปหมด หวายเป็นลำขึ้นสูง แก
 คิดว่า อย่างไรเสีย หน่อหวายก็คงจะกินพอประทังความหิวได้
 แกจึงพยายามบุกเข้าไป หนามหวายที่แก่และยาวจึงเกี่ยวแขน
 เสือ-กางเกงขาดเป็นทาง ๆ จนเลือดไหลซึมๆ เมื่อเหิงไหล
 เข้าที่แผล ก็ทำให้รู้สึกแสบสุดประมาณ แต่ลุยไปไม่คำนึงถึง
 ได้แต่พยายามสอดส่ายตามองหาหน่อหวายเท่านั้น มีอก
 แหวกลำหวายต่อไปก็ไม่พบ จนกระทั่งลักเข้าไปในดงหวาย
 ครั้นเมื่อแหงนดูดวงตะวันก็ไม่ทราบว่าทิศทางใด จึงพยายาม
 บินย้ายกลับขึ้นไปบนเนินอีก จนกระทั่งผ่านดงหวายไปเริ่มเป็น
 ดันไม้ใหญ่น้อยมากมาย ด้วยความหิวจึงลืมนึกถึงบ้านและ
 ลูกเมีย คิดแต่เพียงขอให้ได้อินก็พอใจแล้ว เดินต่อไปก็พบ
 ลำธารเล็ก ๆ น้ำใสไหลเย็น แกจึงรีบวิ่งลงดื่มและอาบแช่อยู่
 ในน้ำทั้งตัว จนรู้สึกสบายขึ้นมากพลางคิดได้ว่าในน้ำต้องมี
 ปลา แกลุกขึ้นด้วยความดีใจ เดินทวนน้ำเพื่อหาปลา พบแต่
 กุ้งเล็ก ๆ ที่ว่ายเป็นหมู่ ๆ แกเห็นปลาเล็ก ๆ แต่จับไม่ทันก็เลย

จับกังกินพอประทังไปได้ ยิ่งเคี้ยวก็ยิ่งมันแต่มีนิดหน่อยเท่านั้น
 แกพยายามหาต่อไปอีก เพราะความหยาบของมนุษย์ เมื่อ
 ท้องไม่อิ่มก็ต้องเสาะแสวงหาต่อไปอีก ขณะนี้อากาศเริ่มหนาว
 เย็นลงเป็นลำดับ เป็นสัญญาณของกลางคืนกำลังใกล้เข้า
 มาทุกที

ลุงเป่าเดินต่อไปเพราะเกรงจะไม่เห็นทาง แต่ก็เป็นการ
 เดินชนิดที่เดาสุ่ม มองเห็นแต่น้ำที่ตดกับแสงจันทร์ขาวเป็น
 เกล็ดทอดทาง จึงพยายามเดินตามลำน้ำขึ้นไปเพื่ออยากทราบ
 ว่าเป็นที่ไหน เดินต่อไปกระทั่งเข้าป่าลึก น้ำก็มองไม่เห็น ฟ้า
 ก็มองไม่เห็น จึงพยายามเดินไปเรื่อย ๆ จนถึงภูเขาสูงลูกหนึ่ง
 คิดว่าถ้าขึ้นไปบนยอดแล้วคงจะมองเห็นทางเดินบ้าง ก็พยายาม
 รวบรวมกำลังขยับเขยื้อนขึ้นไป แต่ก็ไม่ถึงยอดสักที จึงถอย
 ขยับเขยื้อนต่อไป ก็ยังมองไม่เห็น นานแสนนาน ลุงเป่าก็
 ไม่ละความพยายาม ในที่สุดก็ถึงยอดเขาสูงนั้นจนได้ แต่ก็
 มองอะไรไม่เห็นเพราะเป็นป่าทึบ ลุงเป่าจึงยึดเอายอดเนินนั้น
 เป็นที่นอน เพราะอย่างไรเสียคงจะปลอดภัยจากสัตว์ร้าย
 ลุงเป่าจึงยกบันขึ้นประทับและยิงชนสู่ท้องฟ้า พอเสียงดังดังก็

ไต่ยีนเสียง ชั่ง-ชั่ง-ชั่ง ติดต่อกันเป็นระยะ แกจึงเข้าใจว่า
คงมีคนมาแอบนี้ ลุงเป่ารับบรรจุกระสุนใหม่ แล้วยิงขึ้นอีก
ก็ไต่ยีนเสียงตอบมาเช่นเดิม แกชักไม่แน่ใจจึงยิงไปข้างหน้า
ก็ยังคงไต่ยีน ชั่ง-ชั่ง-ชั่ง ครึ่งสัปดาห์เขามาก แกจึงรู้ว่า
ขณะนั้นแกได้อยู่บริเวณที่มีเขาล้อมรอบ เสียงจึงได้สะท้อนเช่น
นี้ แกจึงพยายามหาทางไม้แห้ง ๆ มาสูบบุหรี่แล้วลงนอนข้าง ๆ
กองไฟนั้นเอง

วันใหม่ได้มาเยือนแดดร้อนเข้าตา ลุงเป่าลุกขึ้นว่าจะ
มองหาทางกลับแต่ก็สนใจ มองด้านหลังก็เห็นเป็นเนินสูงชัน
ไปแกก็รวบรวมกำลังลุกขึ้นยกบา เพื่อยืนเนินจะมองหาทาง
กลับ ยิ่งชันก็ยิ่งสูง เหนื่อยนักแกพักพอหายเหนื่อยจึงขึ้นต่อ
กระทั่งมาถึงเนินหนึ่ง แกพยายามไต่ขึ้นไปพอดังยอดดงก้น
กายจะขึ้นขึ้น แต่ด้วยความหิว แกหันมามองกลับลงจากเนินไป

นานแสนนาน ความหิวทั้งเมื่อย กระทั่งจุมูกได้กลิ่น
หอมจากมวลดอกไม้ ความรู้สึกต่าง ๆ ค่อย ๆ กลับคืนมา แก
พลิกกายที่ปวดระบมท้ว มองหาขึ้นขึ้นใจ ขึ้นตกค้างอยู่ห่างตัว
ประมาณสามวา แกลุกขึ้นหมายจะเก็บขึ้น ตาเหลือบไปมอง

เห็นต้นกล้วย ต้นมะละกอ มีผลสุกงามหลายลูก กล้วยสุก
 เหลืองอร่าม ด้วยความหิว แกร็บยื่นกายลุกขึ้นตักกล้วยมานั่ง
 กิน กินด้วยความหยาบ โดยไม่รู้จักรสชาติ พอกินอิ่มแคะค่อยๆ
 พินิจพิจารณา ก็ทราบว่ากล้วยนั้นหวานหอมกินอร่อย ลงเป่าจึง
 เดินไปที่ต้นมะละกอที่ไม่สูงนัก พอคนเฒ่ามมือปลิดลูกได้ แก
 จัดการปลิดมาสองลูก ผ่านกินอย่างอร่อย หมดไปหนึ่งลูก เมื่อ
 หนึ่งท้องตึง หนึ่งตาก็เริ่มหย่อน แกร็บล้มตัวลงนอนบนหญ้า
 ที่เขียวชอุ่มนุ่มสบายไปนานเท่านั้น พอมีกำลัง แกตื่นขึ้นมา
 รู้สึกหิวแกร็บลุกขึ้นเดินไปรอบ ๆ บริเวณ ซึ่งเป็นบริเวณกว้าง
 มีดอกไม้ขึ้นมากมายหลากสี ส่งกลิ่นหอมตลบอบอวล มีผลไม้
 สุกเต็มต้น แกเป็นคนที่มีนิสัยไม่ค่อยโลภมากเท่าใดนัก เมื่อ
 แกหิวก็กลับมากินของที่ตกเก็บไป เมื่อกินอิ่มแล้วแกร็บคิดว่า
 เมื่อไม่ได้สัตว์ก็ไม่มีอะไร ก็จะไปเก็บผลไม้เหล่านั้นไปให้ลูกหลาน
 หรือว่าเป็นส่วนใครมาปลูกไว้ แกร็บเดินไปสำรวจรอบๆ บริเวณ
 นั้นนอกครึ่งหนึ่งก็ไม่พบใคร

แก็จัดการเก็บผลไม้ มะละกอสุก กล้วย พืชที่มี กระทั่ง
 เต็มย่ามของแก็ แก็เก็บขึ้นคู้ใจออกเดินทางโดยตั้งใจจะไปทาง

ทิศที่ตนตกลงมา แยกดิน—เดินต่อไปกระทั่งเมื่อยกมือไม่มีที่ท่าว่า
จะพ้นจากปากเหว เมื่อเหลียวมองข้างหลังก็เห็นว่าเดินมาได้ไม่
ไกลเท่าไรจนรู้สึกหิว แยกก็กินผลไม้ในป่าและเดินต่อไปอีก
ครั้นหิวอีกก็กินไปเรื่อยๆ จนกระทั่งหมด แยกจึงเหลียวกลับมาก
รู้สึกเหมือนกับว่ายังอยู่ที่เดิม ในที่สุดแสงสว่างก็จะจากโลก
ไป ความมืดกำลังแผ่ตัวเข้ามา ลุงเปาแปลกใจว่ารามาดิ่ง
ไหนกันแน่ จึงยกมือขึ้นไหว้อารอาณาคณะพระศรีรัตนตรัยคุ้มครอง
ตัว แยกขอให้เทพารักษ์รักษาป่าและบริเวณนี้จงบอกแห่งหน
และช่องทางกลับให้ด้วย

ในคืนนั้นลุงเปาล้มตัวลงนอนก็หลับไป และได้ฝันว่ามี
คนแต่งตัวเป็นชาวป่าอย่างเขานั้นแหละ มาชี้ทางบอกว่าให้ลง
ไปตามลำห้วย เมื่อถึงน้ำตื้นผาให้ไต่สันตอยนั้นไปทางทิศใต้
ถ้าอยากกลับอย่าเอาอะไรติดมือลงไป เพราะถ้าแก่จะเอาไม้
แต่ใบไม้ใบเดียว แยกก็จะไม่มีโอกาสได้กลับไปเห็นลูกเมียอีก
การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นบาป ที่แก่ผ่านมานี้ไม่เจอสัตว์เลย ก็
เพราะเป็นวันพระ สัตว์ต่าง ๆ ไปประชุม เทพารักษ์ให้รักษา
ศีล เกิดชาติใหม่จะได้พ้นทุกข์เวทนา และข้าจะพาเจ้าไปดู
โหลเงิน โหลทอง จับต้องได้ ห้ามเอาติดตัวมาเด็ดขาด

ลงเป่าก็เดินตามชายคนนั้นไป เมื่อไปถึงก็พบไทรเงิน
ตั้งเรียงรายกันมากมาย ด้วยความกลัวลงเป่าจึงไม่กล้าจับ
ต้อง ชายคนนั้นจึงพาเดินต่อไปพร้อมกับชี้ให้ดู และบอกว่า
นี่ไทรทอง เห็นทองเหลืองอร่าม ลงเป่าเห็นแล้ว ด้วยใจของ
ลงเป่าไม่โลภ ลงเป่าตกใจตื่นขึ้น มองหาทองไม่เจอ จึงเดิน
ไปตามในฝันก็พบไทรเงินจริง แต่ลงเป่ายังจำคำของชายคนนั้น
ก้องหูอยู่ จึงเดินไปอีก พอดีพระอาทิตย์สาดแสงทองสู่ท้องฟ้า
ทองเหลืองอร่ามสะท้อนแสงแวววาว ลงเป่าได้เพียงแต่มอง
และจำตำแหน่งไว้ แกร่มออกเดินทาง การเดินทางของลงเป่า
เดินตามลำธารทำให้รวดเร็วขึ้น ในเวลาประมาณสี่โมงเย็นแก็
ก็ทะลุถึงผาตั้ง น้ำก็มาหายต้นหน้าผาตรงนั้น แก็ก็เดินตาม
สันเขามากระทั่งถึงเนินข้างถ้ำหลวงเขียงดาว แก็ก็นำร่องนี้
มาเล่าสู่พยาอินทร์ข้อ พยาอินทร์ข้อจึงบอกว่า “ที่สุไปพบนั้น
คืออ่างสลุงขอดดอยเขียงดาวละ”

ข่าวการไปถึงขอดดอยอ่างสลุงของลงเป่า ได้แพร่สะพัด
ไปอย่างรวดเร็ว เพื่อบ ๆ ของลงเป่าจึงชวนกันขึ้นไปอีกครั้ง
หนึ่ง โดยเตรียมเสบียงอาหารพร้อม เริ่มออกเดินทางจาก
บ้านถ้ำ เวลาตีสี่ของวันใหม่ การเดินทางลำบากมาก ไข้

เวลาสามวันเต็มจึงจะถึงบริเวณที่เรียกว่า อ่างสลุง เวลาประมาณสามทุ่ม ทุกคนรวมทั้งลุงเป่าก็กางกระโจมนอนกันด้วยความอ่อนเพลีย

รุ่งขึ้นการสำรวจได้เริ่มขึ้น ลุงเป่าได้นำคณะเดินดูรอบๆ บริเวณทั้งสองอ่าง และชมไผ่เงินไผ่ทอง บางคนจับคู่ก็รู้ว่า เป็นเงินบริสุทธิ์ ทองบริสุทธิ์ ในขณะนั้นลุงอ้ายได้หยิบทองก้อนหนึ่งใส่กระเป๋ามา แล้วออกเดินทางต่อไป ครั้นรู้สึกว่าจะเดินไปไถ่ไกลมากพอควรจึงหยุดพักแต่ก็เห็นว่ายังอยู่ที่เดิม ไม่ไกลจากไผ่เท่าไร จึงออกเดินอีกก็ไปไม่ไกลอีก ลุงเป่ารู้สึกสงสัยจึงถามชาวคณะว่า “ใครเขาอะไรมาบ้าง ถ้าไม่เอาคืน จะไม่ได้กลับเนื้อ” ลุงอ้ายก็บอกอย่างอายๆ ว่า “ข้าอามาเล่นบ่ดาบ” เมื่อลุงอ้ายเอาทองไปไว้ที่เดิมแล้ว ตะวันก็จจะลับขอบฟ้า ทุกคนก็เดินทางสู่กระโจมพักได้

รุ่งขึ้นชาวคณะก็เดินทางกลับ ใช้เวลากลับเพียงสามวันเต็มก็ถึงบ้านดาสามทุ่มพอดี

บนตอยยังมีของอีกมากมาย ถ้าท่านประสงค์จะชมก็ชมได้ ถ้ามีความโลภ ก็จะทำให้ความหายนะมาสู่ตัวเอง ความโลภเป็นความทุกข์แกล

การเข้านมัสการของวิเศษ

นักบวชหรือฆราวาสผู้ใดปรารถนาจะนมัสการ
ของวิเศษที่พระพรมฤาษี ได้จัดไว้ในถ้ำนั้น

๑ ท่านต้องชำระกายให้สะอาด ต้องชำระด้วยพระธรรม
ไม่โลภไม่หลง ไม่มีกิเลสตัณหา รักชาติศรัทธา หรือ ศีลแปด
สำหรับฆราวาส ส่วนนักบวชให้ถืออย่างเคร่งครัดศีล ๒๒๗
ให้ครบ อย่าได้ขาด ล้างหน้าสามเดือนเต็ม

จัดหาเทียนเงินสามร้อยเล่ม เทียนทองสามร้อยเล่ม
ต้นดอกสัตน (ต้นดอกนี้หมายถึงเราใช้ดอกเสียบกับต้นกล้วย
หรือมัดฝาง หรือจะใช้มัดใบหญ้าคา) ช่อทอง (หรือธงสามชาย
เล็กๆ ภาษาพื้นเมืองเรียกว่าช่อ) แปดผืน ช่อแดง แปดผืน
ช่อเหลือง แปดผืน ช่อขาว แปดผืน ประทีป หนึ่งพันดวง
ทั้งหมดนี้ให้จัดบูชาที่ปากถ้ำก่อนเข้าไป ตั้งใจให้ส่งปราศจาก
ความกลัว ปราศจากทุกข์ ปราศจากกังวล ทั้งหมด เป็นผู้
บริสุทธิ์เมื่อพบของแล้วห้ามแตะต้องโดยเด็ดขาด หากแตะต้อง
ท่านจะไม่ได้กลับ

ตั้งใจเดินเข้าไป ๓๐๐ วา จะพบทางแยก เดินตามทาง
 แยกไปอีกประมาณ ๕๐ วา จะพบสระใหญ่ที่รวมของแม่น้ำหลาย
 สายภายในถ้ำ สระนี้จะมีแสงสว่างสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ
 รอบตัวเราได้ เพราะมีน้ำสายหนึ่ง ซ่อโนตนที่ไหลมาจาก
 แผ่นพระพุทธรูปทองคำ ซึ่งได้มีของทิพย์ปะปนไหลมาด้วย
 จึงเกิดแสงประหลาด บริเวณนั้น เป็นทางเข้าสู่เมืองลับแล
 เมืองนี้มีบ้านอยู่เป็นหมู่บ้าน ๖ หมู่บ้าน มีสวนผลไม้ทุกชนิด ซึ่ง
 เป็นผลไม้ทิพย์ มีลูกตลอดกาล ผ่านทางเข้าทางใด ก็จะได้
 ของสระน้ำจะมีเสื่อผ้า ซึ่งเป็นทิพย์ จัดไว้เป็นระเบียบ เปลี่ยน
 เครื่องแต่งกายของชาวลับแลเสียก่อน เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
 เสร็จ จะมองเห็นทางเล็กเป็นช่องเดินเฉพาะคนเดินผ่านหมู่บ้าน
 ประมาณ ๑๐๐ วา จะพบสระน้ำออกสระหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นรูป
 สี่เหลี่ยมจัตุรัสมีความกว้างด้านละ ๔๐ วา น้ำใสเย็นมาก ที่
 มุมสระทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีโพรงซึ่งนาคนาคได้เจาะ
 ไว้พอคนเดินเข้าได้สบายสักการะที่ปากช่องด้วยแกงส้ม แกง
 หวาน ขนมหวานมะพร้าวหนึ่งผล เทียน ๔ เล่ม ดอกไม้ ๔ ดอก
 ให้จัดเป็นเครื่องบูชาทิศทั้งสี่ เดินเข้าไป ๒ วา จะพบเมือง

พญานาคแห่งตระกูลวิรูปักษะ ได้มไปด้วยสมบัติทิพย์ของใช้
ต่าง ๆ เป็นทิพย์ จะมีอาหารทิพย์นำรับประทานมากมายถ้า
ท่านรับประทาน หรือแต่ต้อง ท่านต้องกลายเป็นเมืองลับแล
ทันที ท่านจะล้มทุกอย่างที่เป็นของโลกภายนอกและแม้แต่ตัว
เองก็ไม่รู้จัก ไม่มีความทิว อิ่มด้วยของทิพย์ตลอดเวลา

เดินต่อไปอีก ๘๐๐ วา จะพบกำแพงล้อมรอบทั้งสี่ด้าน
สูง ๖ วา ภายในกำแพงเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปทอง
คำแก่นแก้วสร้างจากแก้ว ๗ ประการ เพชร พลอย โกเมน
มรกต นิล ทับทิม เพทาย

ส่วนสูงของพระพุทธรูปทองคำ ๘๐ วา แทนแก้ว ๗ ชั้น
สูง ๑๒ วา มีบันไดเงินขึ้นทางซ้าย บันไดทองขึ้นด้านขวา
ในบริเวณนั้นเต็มไปด้วยทรายเงิน ทรายทอง

เครื่องบูชา แกงส้ม แกงหวาน ขนมนมเนย เทียน
๑๐๐ เล่ม ช่อสีแดง ๑๗ ผืน ช่อขาว ๑๗ ผืน บูชาเสร็จแล้ว
เดินอ้อมสู่ด้านหลังพระพุทธรูปจะพบแท่นนั่งขอพระญาติ สูง
๗ ศอก บูชาด้วยดอกไม้ม ๗ ชนิด ห่างกัน ๑ วา เป็นแท่น
ของเจ้าหลวงคำแดง สูง ๖ ศอก จะเห็นนั่งบริกรรมอยู่ร่างกาย

ทิพย์จะเป็นสีแดงตลอดร่าง และทรงเครื่องสีแดง ขุนชาตินัย
เทียบ ๔ เล่ม ดอกไม้ ๔ ดอก นม ๒ แก้ว น้ำตาล ๔ ถ้วย

เดินต่ออีกประมาณ ๓๐๐ วา จะพบแม่น้ำสายหนึ่งลึก
ประมาณอก ขนฝ่งน่านจะพบโรงช้างวิเศษ หรือช้างเอราวัณ
บูชาด้วยหญ้า ๕ ฟ่อน อ้อย ๑๐ ท่อน

เดินตามทางแยก จะพบที่อยู่ของผีเสื้อยักษ์ หากได้กลิ่น
มนุษย์ จะจับกินเป็นอาหาร อย่าเข้าไปใกล้เด็ดขาด

เดินทางกลับมาทางเดิม แล้วเปลี่ยนเครื่องแต่งกายแล้ว
ท่านก็จะกลับโดยสวัสดิภาพเพราะท่านบริสุทธิ์จริง ถ้าท่านพบ
เพชร พลอยต่าง ๆ เก็บติดมา ท่านจะหาทางไม่พบเลย หาก
ท่านจะมีสักการศนะต้องให้บริสุทธิ์ทุกคน

เทวดาเรียกคนไปใช้

เรื่องราวประหลาดนี้ เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ทางเหนือของประเทศไทยมีไม้สักมากมาย การทำป่าไม้จึงมีมาก ในการทำป่าไม้นี้ต้องอาศัย ช้างในการชักส่วแม่น้ำหรือทางรถบรรทุกไม้ จะสามารถเข้าไปได้ และก็ต้องอาศัยช้างในการกองไม้เป็นกอง ๆ ในอำเภอเชียงดาวนั้นอุดมไปด้วยไม้สักมากมาย

ต่อมาได้มีการชักลากไม้บริเวณป่าสยหนอง ซึ่งห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๓ กม. ในขณะนั้นมีความช้างคนหนึ่งชื่อนายเสริฐ ซึ่งมีอายุประมาณ ๔๐ ปี พวกความช้างด้วยกันเรียกลุงเสริฐ ลุงเสริฐนี้เดิมเป็นคนเมืองหลวงพระบางประเทศลาวได้เที่ยวพนงรมา ในที่สุดก็มาเป็นความช้าง การชักลากไม้ใกล้จะหมดกำหนด ทุกคนเร่งทำงานกันแต่เช้ามีดทุกคน

อยู่มาวันหนึ่ง ตอนจะออกทำงานทุกคนออกจากกระท่อม แต่ไม่มีลุงเสริฐ ทั้งหมัดก็หาตัวกันรอบๆบริเวณก็ไม่พบด้วยการอยู่ช้านาน อาจจะหาลุงเสริฐเหงานอไปนอนที่ไหนสักแห่งหนึ่ง ผู้ติดตามจึงพากันสอบถามทั่วไปก็ไม่มีใครเห็นลุงเสริฐ จึงได้อาศัยการสะกดรอยเท้าเดินเรื่อย ๆ ผ่านป่ามามีรอยเท้าเห็นได้ชัด เดินตามไปผ่านป่าใหญ่กว้าง กระทั่งขึ้นเนิน ลงป่าละเมาะมาจนถึงปากทางเขาด้า ซึ่งเป็นบันไดปรากฏรอยเท้าคนโคลน เห็นได้ชัดจนว่าเป็นรอยเท้าลุงเสริฐ ต่อมาคณะผู้ติดตามจึงนำเรื่องราวนี้ไปถามพระอุคันธะ ซึ่งได้มาสร้างเจดีย์ไว้ที่หน้าด้า พระอุคันธะภิกษุใหญ่แล้วกล่าวว่า “ลุงเสริฐ ได้ถูกผีดำเขียงดาวนั้นเรียกตัวมารบใช้ ให้ช่วยเผ่าของวิเศษ เพราะผีตนนี้จะหมดกรรมแล้วในปีหน้า ในวันนี้จะเห็นหน้าลุงเสริฐอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นจะไม่ได้พบกันอีกเลย

พ.ศ. ๒๔๕๗ ปีต่อมา ชาวอำเภอเขียงดาวทุกคนไม่ว่าเด็ก หรือผู้ใหญ่ จะเดินทางหลังไถลเข้าสู่ด้าหลวง ตลอดทั้งวันทั้งพระภิกษุสามเณร เพื่อประกอบพิธีวิสาขบูชา เมื่อประกอบ

พืชกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการจุดดอกไม้เพลิงถวายพ่อหลวง
 คำแดง เป็นพุทธบูชาด้วย ขณะที่ทุกคนกำลังสนทนากันอยู่นั้น
 นั้น ความข้างคณะผู้ติดตามลุงเสริฐ ยังชักลากไม้ไปสับหนอง
 ยังไม่เสร็จ ก็ได้ไปร่วมพืชกับเขาด้วย นายตีบซึ่งเป็นคน
 ข้างมาด้วยกัน มองไปที่ปากถ้ำเห็นลุงเสริฐยืนอยู่ และยังคง
 สวมเสื้อผ้าชุดเดิม คือนั่นเดือนหงายเต็มดวงสามารถมองเห็น
 ได้ถนัด จึงรีบบอกให้พรรคพวกรู้ว่า ลุงเสริฐยืนอยู่ที่
 ปากถ้ำ คณะความข้างจะเดินขึ้นไปหา ลุงเสริฐยกมือห้ามไว้
 นายตีบจึงตะโกนเรียก “ลุงเสริฐ กลับเถะ” ลุงเสริฐส่าย
 หน้าแล้วหันหลังเดินเข้าถ้ำต่อไป คณะทั้งหมดจึงรวบรวมได้ได้
 ประมาณ ๔๐ อัน พร้อมด้วยชาวบ้านถ้ำอีกประมาณ ๑๕ คน
 ได้เดินทางร่วมกันจุดไฟสว่างไสว หาทุกซอกทุกมุมก็ไม่เห็น
 แม้แต่รอบเท้าของลุงเสริฐเลย ทั้งหมดหาจนหมดปัญญาแล้วจึง
 ชวนกันกลับ พอมาถึงปากถ้ำเดือนคล้อยมากแล้ว ใกล้เคียง
 แจ้ว เวลาเกือบตีสี่แล้ว แต่นั้นมา ก็ไม่มีใครพบลุงเสริฐอีก
 เลย

ต่อมาในปีเดียวกัน หมู่บ้านแม่กระซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ที่ว่าการอำเภอเขียงดาวปัจจุบันนี้ ในหมู่บ้านนี้ ก็มีพรานป่าชื่อตั้งคนหนึ่งชื่อลุงเสริฐ แกสามารถหลบตาเดินได้ในป่าละเมาะนี้ รู้จักนำห้วยทุกห้วย มีความชำนาญมาก วันหนึ่งแกก็ออกปาล่าสัตว์ตามปกติ วันนั้นแกมุ่งล่าคอบนาง ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของคอบหลวงเขียงดาว ลุงเสริฐชอบเข้าป่าตามลำพังเสมอ การไปล่าเนื้อส่วนมากแกไม่ค่อยไปค้างแรม ต้องกลับบ้านทุกครั้ง แต่ลุงเสริฐไปครั้งนี้ไม่กลับหาไป ๒ คืน ภรรยาของลุงเสริฐจึงขอแรงชาวบ้านตามหา ประมาณ ๑๐ คน หาได้ ๕ วันเต็ม ก็ไม่มีแว้วว่าจะพบ ต่อมาจึงไปหาหมอทางไสยศาสตร์มาเรียกกลับตามพิธีการ ขอให้เทพารักษ์ที่รักษาป่า ไปรุดค้นลุงเสริฐให้กลับบ้านด้วย เพราะลูกเมียของลุงเสริฐเป็นห่วง

เวลาผ่านไป ๔ เดือนเต็ม ลุงสัน น้องชายของลุงเสริฐ และเพื่อนบ้านอีก ๑-๒ คน ไปหาปลาที่ท่าวังขอน ทุกคนกำลังพัก หลังจากไปหาปลามาพอสมควร เห็นชายคนหนึ่งเดินมาในลักษณะของคนละเมอ ลุงสันจึงบอกให้เพื่อน ๆ ว่าเป็น

ลุงเสรีขอร้องให้จับไว้ด้วย เมื่อทุกคนช่วยกันจับได้แล้ว ก็เป็นลุง
 เสรีจริงๆ ลุงเสรีขอร้องให้ปล่อยตนไปขอให้จ่อมหตเสียบก่อน
 เพราะรับใช้เทวดามา แต่ลุงสันไม่ยอม จึงพามาที่บ้าน จัด
 พิธีเรียกขวัญ จนกระทั่งลุงเสรีรู้สึกตัวและเล่าเรื่องให้ฟังว่า
 เมื่อได้ไปล่านั่น ได้พบอสูรตัวหนึ่ง วิ่งตัดหน้าไป โดย
 ที่แกไม่ทันยิง จึงไล่ตามไปจนเหนื่อย รอยเท้าแกก็หายไป
 ลุงเสรีกระหายน้ำ ก็ดื่มน้ำที่แอ่งเล็ก ๆ ใกล้ต้นไม้ใหญ่ เมื่อ
 ดื่มแล้วก็มีอาการวังจืด จึงล้มตัวลงนอนและหลับไป สักครู่
 ก็มีคนมาเรียกให้ไปรับใช้เทวดาในถ้ำหลวง ให้นำข้าวไปบอก
 แก่เทวรักษ์ทั้งหลายให้มาประชุม ลุงเสรีได้พักอยู่บนดอย
 อ่างสลดณัณณย์ที่เทวดาเรียกไปใช้หลายคน อาหารก็เป็น
 สีสดา สีสแดง ๑ วันจะได้กินเนื้อสัตว์ครึ่งหนึ่ง การอยู่อย่าง
 สบาย ไม่มีความรู้สึกร้อนหนาวอะไรเลย จะไปไหนก็เหมือน
 ล่องลอยเบาหวิว เขาได้เดินทางไปรับใช้นางจามเทวี ศรี-
 ภรรยาของเจ้าพ่อหลวงคำแดงอยู่ที่ดอยนาง นานเหมือนกัน
 เพราะไม่รู้กลางวันกลางคืน ลืมทุกอย่างที่เป็นโลกมนุษย์ ขณะ
 นี้ใกล้เวลาประชุมของเทวดา เทวดาจึงใช้ให้ไปส่งข้าวที่ดอย

จอมหด ห่างจากเชิงดาวประมาณ ๓๐ กม. เพื่อเชิญ
เทพารักษ์มาประชุม เมื่อมาถึงท่าวังขอนก็มาถูกจับเสียก่อน
และมารู้สึกตัวก็คล้ายกับว่าตื่นจากความฝัน ตอนที่เขาทำพิธี
เรียกขวัญกลับ

เวลาต่อมาลุงเสริฐ จึงยกครอบครัวมาอยู่ ณ บ้านดำ
บ้านนี้แยกได้จากพวกเราไปรับใช้ท้าวดาอย่างไม่มีวันกลับ นอก
จากลูกหลานของแกเท่านั้น

ประวัติผู้ประกาศทำให้ โลกรู้จัก

จากภูมิประเทศที่เต็มไปด้วยเขาสูงน้อยใหญ่ล้อมรอบสี่
ด้าน เสมือนจะปิดเอาความเจริญ ความคิดวิไลย์เข้าสู่ตำบล
ต่าง ๆ ในอำเภอเชิงดาว แต่หนทางอันคดเคี้ยวน่าสนุก
สนานก็นำความเจริญมาสู่จนได้

ณ ที่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลแม่นะ อำเภอเชิงดาวขณะนี้
งานบรรณาคเด็กชายทองคำ จากแรงใจของผู้ยังเกิดเกล้า
ญาติพี่น้องตลอดจนถึงผู้คนที่อยู่ตำบลใกล้เคียง ต่างพากันมา
ช่วยงานนั้นจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อย ได้เป็นสามเณรตามความ
ปรารถนา ณ อารามวัดศรีดอนชัยแม่นะ สามเณรทองคำเริ่ม
ศึกษาธรรมจนกระทั่งจำแจ้ง เวลาได้ผ่านไปตามกาล พรรษา
ได้ผ่านไปจนเณรน้อยอายุ ๑๒ ขวบ เป็นเณรอายุ ๑๔ ปี

ความคิดจะแสวงบุญตามรอยพระพุทธองค์ได้เริ่ม สู้ดวง
ใจ จึงขออนุญาตบิดา มารดา เพื่อประกอบกิจของ
สงฆ์แม้ว่าอายุน้อย

เริ่มต้นจากถิ่นเดิม สู้ถิ่นแปลกใหม่ในชีวิตจากเห็นคู่
ภาคกลาง จากภาคกลางสู่ภาคใต้ ย้อนจากภาคใต้ สู่อีสาน
การเดินทางรอนแรมไปแบบพระอู่ดงค์ กระทั่งข้ามไปสู่ประเทศ
ลาวและประเทศกัมพูชา ระยะการเดินทางอู่ดงค์ ๒ ปีเต็ม อายุครบ
อุปสมบทสามเณรทองคำก็มุ่งสู่จังหวัดนครปฐม เพื่ออุปสมบท
เมื่ออุปสมบทเรียบร้อยแล้ว ท่านได้รับฉายาว่าพระทองคำ จิตต์โล
หลังจากอุปสมบทได้หนึ่งพรรษาจึงออกตระเวนทั่วภาคตะวันออก
และภาคตะวันตกตลอดภาคของประเทศไทยแล้ว พระทองคำก็
จึงได้กลับมาจำวัดที่นครปฐม ต่อมาเมื่อจำวัดอยู่ที่วัดนครปฐม
นี้ ท่านมีลูกศิษย์มากมายจนเป็นที่รู้จักของพุทธบริษัท อีกทั้ง
เมื่อครั้งเดินทางอู่ดงค์ ท่านได้ของดีมากมาย คาถาอาคมขลังมาก
เป็นพระภิกษุ

อายุของท่านยังไม่มากนัก ในไม่ช้าท่านก็ได้รับฉายาอีก
ฉายาหนึ่งว่า หลวงพ่อทองคำ รวมเวลาท่านจำวัดนครปฐม
๑๘ พรรษา รวมเวลาจากถิ่นกำเนิด ๒๑ พรรษา จึงคิดกลับ
มาเยี่ยมเยือนอุปัชฌาย์

ท่านเดินทางจากนครปฐมสู่วัดศรีดอนชัย เมื่อท่านเข้า
เขตวัดศรีดอนชัย ซึ่งเมื่อก่อนเคยเจริญรุ่งเรืองมาก แต่

มายัฒันชยเขาไปมาก สิ่งก่อสร้างก็เก่าโทรมมาก เพราะเจ้า
 อาวาสท่านชราภาพมากพระภิกษุสามเณรก็ไม่มีมาก คนเริ่ม
 หันตัว มัทธิลเส ตัณฑา ลัมรสพระธรรม มัทธิสมสรายาเมา
 ไม่สนใจในธรรมะ ท่านขึ้นสู่กุฏิกราย อยู่ชฌายด้วยน้ำตานอง
 หน้า แม้จะครองผ้าเหลืองก็ตาม เพราะเสดกเลิกการทอดทิ้งผู้
 เป็นอยู่ชฌาย ไป๒๑ ปีเต็มนี้ไม่น้อย ท่านชราภาพมากอีก
 ทั้งมีโรคเบียดเบียนเสมอ ตามถึงมิตามารดา ท่านก็ว่า
 “โหมพ่อโหมแม่จากบุญไปสู่บุญแล้วพระเอย ช้านักว่าพระ
 จากเราไปแล้วชาวคราวก็ไม่มี ไม่รู้แห่งหนตำบลอยู่ เจ้ามา
 ก็ดีแล้ว ชำชรามากแล้วไม่มีใครช่วยดูแลวัดวาอาราม ช่วย
 ซ่อมแซมด้วยเถอะ”

เมื่อชาวบ้านรู้ข่าวการกลับมาของพระทองคำ ต่างก็
 หลั่งไหลกันสู่วัดศรีดอนชัยต้อนรับกันอย่างคับคั่ง ทั้งญาติพี่น้อง
 ต่างมารำไห้ นึกว่าประสพเหตุร้ายไปต่าง ๆ นานา ครั้น
 เมื่อกลับมาทุกคนต่างก็ดีใจ ส่วนทรัพย์สินที่ติดตามอพยพไว้
 ให้ จึงมอบให้แก่ญาติที่ไม่มีที่ทำกิน และบอกว่า “ให้ทำมา
 หากินเอาไปเถอะ อาตมาไม่สึกแล้ว”

ญาติพี่น้องตลอดถึงชาวบ้าน ต่างช่วยกันซ่อมแซม
อารามศรีรัตนชัยในเวลาต่อมา

กิจของท่านชอบสร้าง เมื่อยุ่อารามศรีรัตนชัยได้
สร้างปฏิสังขรณ์ สิ้นควรแก่อารามแล้ว ท่านก็มาร่ำพังกถึงว่า
บ้านเรามีอะไรที่จะให้เขารู้จัก จึงนึกขึ้นได้ว่า “ถ้าเซียงดาว”
โง่งละ ยังเป็นสภาพนี้อยู่ ท่านจึงได้ขออนุญาตไปจำพรรษาที่
วัดถ้ำเซียงดาว

เมื่อเข้าสู่อารามวัดถ้ำเซียงดาว ก็เห็นว่าไม่ผิดสภาพ
ของวัดร้างมาชั้ ๑๐๐๐ ปี หล้าขึ้น คนเดินเข้าไปเกือบจะไม่
เห็น สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็ทรุดโทรม เพราะวัดนี้พระภิกษุมา
จำวัดไม่แน่นอน บางทีก็มีพระบางทีก็ไม่มีพระประจำ

ท่านได้มาจำพรรษาที่นี้รู้สึกชอบความสงบของบริเวณนี้
มาก เพราะสะดวกแก่การเจริญจิตกรรมฐานตลอดฤดูพรรษา
ท่านได้มีสงพระธรรมเทศนาทุกวันพระ กระทั่งออกพรรษา
แล้ว ชาวบ้านก็ได้นิมนต์ท่านให้จำวัด ถ้ำเซียงดาบแห่งนี้

ปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ท่านได้เริ่มปฏิสังขรณ์ สิ่งต่าง ๆ ลำดับ
แรกท่านคิดว่า วัดจะเจริญก็ต้องอาศัยบ้านช่วย มีอุหาคน

ขาดการศึกษา ท่านจึงได้สร้างโรงเรียนบ้านด้า (ทองคำ
อุปถัมภ์) เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสังคมให้แก่ชุมชน

ท่านได้ริเริ่มบูรณะวัดในการปรับระดับพื้นที่บริเวณวัดสร้าง
สะพานอันถาวรเข้าด้า สร้างหลังคาครอบบันไดเพื่อความ
สะดวก แก่ท่านนิกขุณและนักศึกษารได้สร้างสะพานข้ามเหว
ในด้าให้กว้างขวางจัดหาตะเกียงเจ้าพายุมาบริการ ต่อมาได้
สร้างศาลาเปรียญ เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อนศักดิ์สิทธิ์

สร้างสวนดอกไม้เพื่อความร่มเย็น ได้สร้างเข็มซี
เสียงทายอย่างแม่นยำ ได้สร้างเขื่อนเก็บน้ำ สงวนน้ำไว้ใช้
ในฤดูแล้ง และป้องกันน้ำท่วม

สร้างศาลาพักหลายหลังด้วยกัน การสร้างภายในวัด
ท่านกำลังดำเนินงาน ทางราชการเห็นความเจริญและคิดว่า
จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษารทั้งชาวไทยและชาวต่าง
ประเทศเป็นอย่างดี

การสร้างความเจริญต่าง ๆ สู้ด้าเข็มคาร ข่าวนี้ได้
แพร่สะพัดไปทั่วทุกทิศ และความสวยงามตามธรรมชาติ เมื่อ

ใครได้มาชมแล้วก็อดเล่าต่อกันฟังไม่ได้ ต่อมาก็ทัศนาวร
 นี้ก็แสงบุญทั้งหลาย เพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน ทางวัดโดยการนำ
 ของหลวงพ่อดองคำ ได้จัดหากระแสไฟฟ้ามาบริการ ตอน
 แรกใช้เครื่องทำไฟขนาดกำลังไฟ ๕ กิโลวัตต์ แต่ความสะดวก
 ไม่พอ เวลาใช้นานเกินไปทำให้เครื่องร้อนและติดขัด ท่าน
 จึงได้เพิ่มเครื่องกำเนิดไฟเป็น ๑๐ กิโลวัตต์ขึ้นอีก เป็นอันว่า
 แสงสว่างทั่วถ้ำใหญ่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

การปฏิสังขรณ์ภายนอกถ้ำ หลวงพ่อดองคำได้รื้อฟื้น
 ที่สำหรับจอดรถอย่างกว้างขวาง และได้สร้างโบสถ์สำหรับ
 ศาสนกิจในการนี้ ได้รับแรงศรัทธาจากนักบุญ และพุทธบริ-
 ษัทรทั่วโลก การก่อสร้างไปสำเร็จไปได้ ๘๐% แล้ว

ขณะนี้ท่านได้ ๖๕ ปี เพศบรรพชิต ๕๓ พรรษา
 ในบั้นท่านยังคงกระฉับกระเฉงอยู่ ท่านมิได้อุทิศกายใจ
 เพื่อศาสนา เพื่อความมั่นคงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของชาว-
 ไทย ตลอดจน ๕๓ พรรษาที่ผ่านมา ท่านมิได้ขาดศีล ๒๒๗
 เลข มีลูกศิษย์มากมาย การก่อสร้างของท่านมีต่อไปเรื่อย ๆ
 ขณะนี้ท่านกำลังจะสร้างถนนเข้าสู่ถ้ำ จากถนนใหญ่ถึงถ้ำราว

๕ กิโลเมตร ค่าใช้จ่ายประมาณ ๕ แสนบาท หากท่านผู้อ่าน
จะร่วมทำบุญก็ขอเชิญ หนังสือที่ท่านอ่านเล่มนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่ง
ในการหารายได้เข้าสมทบการ สร้างถนนเข้าสู่วัดถ้ำเขียงดาว
นี้เช่นกัน

๓ ในโอกาสนี้ ขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตย์ในโลก
จงช่วยคุ้มครอง และขออวยชัยให้ท่านจงสวัสดิ์มีชัยทุกคน
และขอให้ร่ำรวยเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี ทำการค้าขายให้ได้กำไร
ทำสิ่งใด ขอให้ได้ผลงอกงาม ทำสวนขอให้ไม้ลูกดกผลดก
ทำนาขอให้ได้ข้าวมาก ๆ ราคาดี ๆ ทำราชการขอเจริญใน
ลาภยศสรรเสริญ จงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ
ธนศาลสมบัติ ทุกทิวาราตรีกาลเทอญ.

จากคณะผู้จัดทำ

□ พิมพ์ที่ ร. พ. ตวนปรุงเชียงใหม่ ๒๕๑๕ □

แผ่นดินแยกจากกัน

เมื่อเรายืนบริเวณถ้ำหลวงเชียงดาวมองไปทางทิศตะวันออกห่างจากถ้ำไปประมาณ ๕๐๐ เมตร ก็จะได้เห็นภูเขาเตี้ย ๆ ลูกหนึ่งตั้งอยู่มีมวลหมู่ไม้หนานาพันธุ์ขึ้นอยู่อย่างเขียวชะอุ่มละออตา ภูเขาลูกนี้เป็นเทือกยาวไปทางทิศเหนือจดกับภูเขานาง (ดอยนาง) ซึ่งมีชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันมานานว่าภูเขาสันจัด หรือ (ดอยสันจัด) เพราะเป็นวัดร้างนั่นเอง ไม่มีความสูงสักเท่าไรอาณาบริเวณส่วนมากเป็นเนิน จึงเหมาะแก่การทำไร่ ข้าว ถั่ว งา และอื่นๆ ได้ดีมาก ชาวบ้านถ้ำจึงชอบทำไร่ในบริเวณนี้ทุกๆ ปี ในปีนี้เช่นกันคือปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นายหมื่นนางแปง แก้วแสนสองสามีภรรยาซึ่งเป็นชาวบ้านถ้ำนั่นเอง ได้อาศัยอาณาเขตภูเขาลูกนี้ทำไร่ข้าว และได้ปลูกกระท่อมเล็กๆ ตรงกลางไร่ เพื่อเป็นที่อาศัยหลบนอนอยู่เฝ้ารักษาข้าวในไร่

ในรตกาลหนึ่งก็ได้มีอุบัติเหตุอันน่าอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง
เกิดขึ้นแก่สองสามีภรรยาผู้นั้น ราวรตกาลนั้นตรงกับวันที่ ๒๐
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เวลาประมาณหนึ่งนาฬิกาเศษในขณะที่
ที่นายหมื่นและนางแฉ่งได้พากันนอนหลับไปนานแล้ว ด้วยความ
อ่อนละโหยโรยแรง เนื่องจากการกรากร์ ทำไร้มาตลอดวัน
พลันนางแฉ่งก็ได้ตกใจตื่นขึ้นเพราะเสียงร้องเร่รอนดังไกลๆ กระ
ท่อมน์ว่า “ แฉ่ง—แฉ่ง—แฉ่งให้พากันกลับบ้านโดยเร็ว ” เมื่อ
นางแฉ่งได้ยินดังนั้น ก็รีบลุกขึ้นจตุตะเกียงแล้วปลดนายหมื่น
ผู้เข่นสามีให้ตื่นขึ้น เมื่อนายหมื่นตื่นขึ้นแล้ว นางแฉ่งก็ได้เล่า
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้นายหมื่นฟังว่า เมื่อสักครู่นี้เองมีใครก็
ไม่รู้มาอยู่ข้างนอกกระท่อมเร่บก นายหมื่นได้ฟังดังนั้นก็รีบเอา
ไฟฉายมาส่องดูตามบริเวณกระท่อมและในไร่ แต่ก็ไม่พบเห็น
เลยแม้แต่คนเดียว นายหมื่นจึงกลับเข้าไปพุดปลอบนางแฉ่งว่า
ไม่เห็นมีอะไร เวลาหลับหูงแ่วได้ยินเสียงฝูงหรีดหรีงเร่
ซึ่งบางครั้งก็ได้ยินเสียงคล้ายๆคนเร่บกก็เป็นได้ เราอยู่กันมา
ตี่นานแล้วไม่เห็นมีอะไรอย่างคิดมากและกลัวอะไรเลย เราพา
กันนอนเสียเถิด นางแฉ่งก็เชื่อคำพูดของสามี นางจึงได้

ดับตะเกียงพาส้มเข้านอนอีก ประมาณสิบนาทีทั้งสองยังนอน
 ไม่หลับ ก็ได้มีเสียงมาเรียกอยู่ข้างนอกกระท่อมนี้เล็กน้อยอย่างชัด
 ถ้อยชัดคำ คราวนี้เปลี่ยนมาเรียกนายหมื่นเสียงนั้นเรียกว่า
 “หมื่น-หมื่น-หมื่น ให้พากันกลับบ้านเร็วๆ” คราวนี้ทำเอา
 สองสามภรรยาตกใจมาก ถึงกับตระลึงกัน เหตุการณ์นั้น จึง
 พากันลุกขึ้นมาจุดตะเกียงอีก และปรึกษากันว่า เอ! น่าแปลก
 ใจจริงๆ เราอยู่กันมาตั้งนานก็ไม่เคยได้ยิน หรือไม่มีเหตุการณ์
 อะไรเกิดขึ้นเลย แต่มาครั้งนี้จะเป็นเพราะอะไรหนอ? พวักคงจะ
 เป็นเหตุอาชญากรรม หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สิงสถิตย์เฝ้าอารักขาอยู่
 ตามภูเขานี้แน่นอน ทางบ้านเราคงมีอะไรเกิดขึ้นแน่ๆ ท่านจึง
 ได้มาร้องเรียกในยามดึกสงัดเช่นนี้ เพื่อจะบอกข่าวให้เราได้รับ
 แต่จะทำอย่างไรเล่า ดึกดื่นค่อนคืนจวนสว่างอยู่แล้ว เราจะพา
 กันกลับบ้านกลางคืนนี้หรือ? “นางแบ่งจึงให้ความคิดเห็นแก่
 สาม” อ้อ! เลยพอเวลานดึกมากแล้ว ฟังเสียงไก่ก็เริ่มขัน
 เจอแแจ้วคล้ายกับเสียงเรไรมิได้ขาด อีกไม่นานคงรุ่งสาง
 พรุ่งนี้เช้าเราค่อยพากันกลับจะดีกว่า แล้วทั้งสองก็พากันเข้า
 นอนต่ออีก ยังจุดตะเกียงทิ้งไว้เช่นเดิม พอออกไปได้นาน

ประมาณห้าหมื่นกว่านั้น ก็เกิดมีเสียงที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ยิ่งเกิดขึ้นในไร่ไถ้ ๆ กระทั่งที่เขาอาศัยอยู่ แรกเริ่มมีเสียงครางครืน ๆ บางครั้งกุดกระหม่อมคล้ายกับเสียงเครื่องบินที่บินมาพร้อม ๆ กันหลายเครื่อง จนทำให้แผ่นดินในบริเวณนั้นสั่นสะเทือนไปหมด เปรียบเสมือนแผ่นดินไหว กระทั่งจนจะพัง จึงทำให้สองสามีภรรยาตกใจกลัวเป็นอันมาก ถึงกับผวาเข้ากอดกันไว้นั่น แต่นายหมื่นสามเป็นผู้ที่ได้สติสัมปชัญญะก่อน จึงเริ่มประณมมือไหววอนระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ขอให้มาช่วยปกป้องคุ้มครองรักษาข้าพเจ้าทั้งสองให้อยู่ดีมีสุข ทุกข์โศกโรครภัยนานาประการ อย่าได้มาใกล้ ขอให้คลาดแคล้วจากภัยอันตรายทั้งหลายด้วยเถิด เสียงแปลกประหลาดนั้นดังกระหึ่มครวญครางอยู่นานประมาณสิบนาทีก็หยุดลง พร้อมกับผ่นดินก็หยุดการสั่นสะเทือน ทั้งสองคนจึงได้คลายความหวาดกลัวลงไปบ้าง จึงได้พูดปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร จะพากันกลับบ้านดีไหม แต่เมื่อนึกถึงระยะทางแล้ว ผู้สีกว่ามันเปลี่ยว ไม่มีบ้านผู้คนอาศัยอยู่เลย ล้วนแต่เป็นป่าดงพงไพรอันหนาทึบ

เราจะพากันกลับบ้านก็กลัวจะเป็นอันตรายระหว่างกลางทาง จึง
ไม่ยอมกลับบ้าน ทั้งสองได้ช่วยกันก่อกองไฟขึ้น เพื่อจะได้อา
ศัยแสงสว่างส่องกระจายไปไกลบ้าง เพราะตะเกียงก็เป็นเพียง
ตะเกียงลูกกระบาทเท่านั้น จึงไม่ค่อยมีแสงไปไกล และทั้งสอง
ก็พากันนั่งผิงไฟจนตลอดรุ่ง จะพากันข้ามอนอกก็กลัว

รอแล้วรอเล่า จากวินาทีไปนานาที จากนาทีไปถึงชั่วโมง
สองสามภรรยาล้วนนั่งผิงไฟรอๆ ให้ถึงอรุณรุ่งของวันใหม่
กาลเวลาก็หมุนเวียนมาบรรจบ ด้วยความอยากรู้อยากพบ
อยากเห็น ทั้งสองจึงพากันออกสำรวจตามบริเวณในไร่ของ
เขา เป็นที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์เหลือเกิน เพราะนับตั้งแต่
เกิดมาไม่เคยพบ ไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อนเลย ทำให้ทั้งสอง
สามภรรยาตะลึงงันไปตาม ๆ กันอีกวาระหนึ่ง คือห่างจากกระ
ท่อมของเขามาทางทิศเหนือเพียงระยะสิบเมตรเท่านั้น ปรากฏ
ว่าพื้นดินได้แตกแยกออกจากกัน เป็นร่องลึกประมาณสี่เมตร
กว้างประมาณสี่เมตร คล้ายๆกับว่าร่องน้ำเหมือง มีความยาว
มากประมาณหนึ่งพันเมตรเศษๆ มีลักษณะแตกแยกจากกัน
ยาวโค้งเป็นวงกลมในเนื้อที่ที่ พื้นดินแตกแยกออกจากกันนั้น

กว้างประมาณสิบกว่าไร่ บริเวณนี้เป็นไร่ข้าวของชาวบ้านถ้า
 ๕๕ ทั้งนั้น แต่หลายคนด้วยกัน ที่ได้ชวนกันทำร่วมกัน ส่วนที่ดิน
 บริเวณนี้ เป็นกรรมสิทธิ์ของกองบำรุงกรมป่าไม้เชิงดาว
 ซึ่งกรมป่าไม้ได้อนุญาตให้ชาวบ้านทำไร่กิน พอชาวบ้านทำ
 การเกี่ยวเกี่ยวข้าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางกองบำรุงกรมป่าไม้
 ก็จะได้ลงมือปลูกต้นไม้สัก และเริ่มปลูกต้นไม้สัก และเริ่ม
 ปลูกต้นไม้ในบริเวณป่าแห่งนี้เป็นปีแรก

ปรากฏการณ์อันแปลกประหลาดเช่นนี้เกิดขึ้น สองสามปี
 ๕๕ ปรากฏการณ์กลับมายกให้ชาวบ้านรู้ ต่างก็อยากพบอยากเห็น
 นั้นแหละ พวกไทยมุงทั้งหลายแหละ ต่างก็พากันอุ้มลูกจูงหลาน
 เข้าไปดู ทาใช้แต่เพียงชาวบ้านถ้าเท่านั้น หากทว่าชาวบ้าน
 ๕๕ ถึงไหนไม่ว่าใกล้หรือไกลเขาจะพากันไปดู ฉะนั้นหลายหมู่บ้าน
 หลายตำบลเลยทีเดียว ในอำเภอเชิงดาว ที่ได้พบได้เห็น
 แต่ก็ไม่มีความรู้ว่าเป็นเพราะอะไร อันปรากฏการณ์เช่นนี้จะมี
 ๕๕ ก็แต่ในอดีตรุ่งพททกาล ซึ่งเราท่านได้อ่านพบในวรรณคดี
 นิยายเล่าสืบๆ กันต่อมาเท่านั้น แต่นั่นมันก็เป็นปัจจุบันสมัย จึง
 ๕๕ ถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าแปลกประหลาดมหัศจรรย์ยิ่ง □

THE STORY OF CHIANG DAO CAVERN: CHRONICALLY ■

29 About thousand and thousand years ago, there was a serious hermit who searched for a peaceful place to fulfil his religious rites and he happened to find a pleasing cavern that was wide and calm. He, then, stayed in the cavern and spent the times to rapt in a mystic trance. Not long after doing this, he had a supreme success for he was able to take off his soul to communicate to the god. And the god soon consulted with the King of nagas of the underworld and the King of Giants to offer magic things to the holy hermit. They all united gave him:

1. a gold image of Buddha
2. a gold pagoda
3. a gold pipal tree
4. a magic elephant
5. a magic horse
6. a magic sword
7. heavenly food
8. magic land and
9. a fairy land and citizens

When the hermit got those things, he kept them in the cavern and wrote an inscription before

he died and nad newly born in the heaven. Here is is a dilail in that inscriptian:—

Those who wanted to see and make a revential salutation to those magic thingi had to be qualified by : firstly, you had to take a bath to make your body clean. Secoundly, you had to clean your mind with the Dherma of the Buddha.

—You had to conquer a “desire” canquer an anger and conquer an enrapturement

—You had to subdue the evil impulses of nature and a craving.

—You had to undertake the Five Precepts and seriously keep them.

(The Five Precepts are:

1. Do not destroy life
2. Do not steal.
3. Do not commit adultery
4. Do not deceive.
5. Do not take intoxicants)

(For the priests, they had to strictly observe 227 religiovs precepts.)

To observe the Precepts, you had to do continueously for 3 months. You could not

leave precept observation even one day, before you went into the holy cavern

After you finished washing away the sins, you had to prepare 300 silver 300 gold candles, 4 trunks of banana trees stuck with flowers, 8 gold flags, 8 red flags, 8 yellow flags 8 white flags and 1,000 lamps. for veneration at the front of the cavern. Then you made yourself a calm-minded; out of fear, out of suffer, out of worry, before entering into the cavern. You would certainly find all magic things but only "the fairy land". Above all, you should not touch any magic things, or you could not lively come out of the cavern

If you wanted to see fairy land, you had, to continue walking straight ahead for 600 metres, you would find a small path separated from the main direction. Walking along this way about 180 metres, you would finally see a great pool. The pool had a bright light that made you see every other things around it. The light came from a river which flow into the pool called "Anotanadhee". This river flow from the throne of the gold image of Buddha which had magic fluids. Thus there was a wonderful light appeared in the pool

You might go to the fairy land by the way next to the pool. The fairy land contained of 6 villages. There were many kinds of orchards whose fruits were forever supplied—around the villages, too

However, had to be a fairy land citizen when you were in the fairy land. Thus, you had to change your clothes by taking the clothes of the fairy land which orderly arranged at the south of the pool before entering into the villages. After you took a walk for 1,400 metres, you would find another pool. It was a square pool whose each side was 80 metres wide. At the northeast of the pool, there was a hole which was wide enough for men to enter. But before going into this hole, you had to make a worship with a sour curry, a sweet sauce, a pastry, a coconut, 4 candles and 4 flowers by arranging them as respectful materials for gods of 4 directions.

When you passed through the hole, about 4 metres, you would see the land of the King of nagas called "Wirupakkha" and it was full of you treasure and heavenly food. you could not touch any valuable things or even eat any food, otherwise

would immediately turn to be a citizen of the fairy land by automatically fargeing all your memories. and the outer world

If you kept on taking a walk continuously about 1,600 metres, you would see a glass wall of 6 metre high surrounded the 160 milre gold image of Buddha whose its thrane was consist of seven precious stones: diamond, gem garnet, emerald, daak sapphire, ruby and zircon There were eithep a silver staircase or a gold staircase on the left and on the right side of the image. Things for the image worship should be: a sour curry, a sevil sauce, a pastry, 17 red flags and 17 whili flage. ■

At the bacg of the image was a statute of the holy hermit sitting on the throne of 4 metre high and statute of "Luang Kam Daeng" the great saint of 3 mite height

About 600 metres from here, it was a shallow river. On the brnk of the river. there was a house of the Erawan (the three-headed white elephant believing as a magic elephant). far from this place, at the separated way, was the dwelling

of the giant Butterfly. It caught men to eat when they went near it, thus, you should not go on that way if you didn't want to run for your life.

If you wanted to come out of the cavern, you had to take the way you used when you entered. You had to take off the clothes of the fairy land citizens and put on your old clothes at the south of the bright light pool that mentioned before. Then you would be safe and happy to come out to the outer world of ours. But remember, you must not take anything in the cavern with you, otherwise you would lose the way and exactly you would be detained in the holy cavern by the power of the mysterious things until you died with fear and suffer"

Believe it or not? The cavern in this story is the Chiang Dao cavern nowadays.

แปลจากต้นฉบับ

“ตำนานประวัติน้ำเขียงดาว โดยพิศดาร”

ของ สุรพล สารจันทร์

บล็อกภาพทั้งหมดทำที่

อำนงค์ การช่าง

เขื่อนคาลากาลง จังหวัดเชียงใหม่
รับทำบล็อก ตราขาย และป้ายทุกชนิด

คลังแห่งเครื่องหนังนาๆ ชนิด